

19.

DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE
SUGGESTIONIBUS,
EARUMQUE JURE,

quam
DIVINA FAVENTE GRATIA
EX CONSENSU ET AUTORITATE
MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN ALMA VIADRINA
SUB PRÆSIDIO
VIRI MAGNIFICI, PRÆNOBILISSIMI, CONSULTISSIMI
ATQUE EXCELLENTISSIMI

DN. HENRICI COCCEJI,

ICTI FAMIGERATISSIMI,
SERENISSIMI ATQUE POTENTISS. ELECT. BRAN-
DENBURGICI CONSILIARII, FACULTATIS JURIDICÆ
ORDINARIJ, ET p. t. DECANI SPECTABILIS,

PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROq; JURE HONORES & PRIVILEGIA
DOCTORALIA consequendi,

Ad diem XXIX. Jun. An. O. R. M. DCXCI.

publico Eruditorum Examine submittet

JOHANN JOACHIM Busse /

Judicii Provincialis Meclenburgici Advocatus.

Francofurti, Typis CHRISTOPHORI ZEITLERI, 1710.

jur. civ.

9a 25
- 1m

15566

Aus der
Schloßbibliothek zu Oels
1885

CAPUT I.

DE

Suggestionibus, earumque Jure in genere.

§. I.

Dissertaturus paucula de Suggestionibus earumq; jure, operæ pretium esse duxi, si ex monito Jcti Ulpiani *L. 1. ff. de J. & J. l. 1. pr. ff. de R. cred. & Cajil. 1. ff. de O. J.* ad meliorem rei intellectum generalia quædam præmitterem, & in originationem vocum prius inquirerem, cum certum sit, quod ad cognitionem alicujus negotii, nihil magis conducibile reputetur, quam explorata nominum significatio. Aristot. *lib. 6. Topic. cap. 1. & 3. & lib. 1. de Cælo cap. 11.* utpote ex quorum notione inducimur in ipsius rei cognitionem. Cic. *lib. 1. Offic. pag. m. 5.* Gell. *l. 13. cap. 10.*

§. II. Descendit autem nomen Suggestionis à simplicibus notissimis, præpositione sc. SUB & verbo GERERE. Illa particula SUB quam varias aliàs admittat significationes hic longius recitare supervacaneum duco, siquidem hoc ex professo tractat Dn. Strauch. *in Lexic. Partic. Jur. in voc. Sub.* ad quem brevitatis causa B. L. remitto. Hic denotat causam impulsivam, prout ex composito facile liquefcit. Quippe suggerere in communissimo significatu idem est, quod suppeditare, subministrare, ansam præbere, de quo vid. *Lexic.* Et quamvis interdum etiam ponatur pro narrare, referre. *Cap. Suggestum. 15. X. de Appell. cap. Suggestum. 9. X. de Decim. cap. Suggestum 20. X. de Jur. Patron.* nec non pro rememorare, in memoriam revocare, ut in illo Cic. *de Fin.* Si memoria forte defecerit, tuum est, ut suggeras; tamen significationes istæ non sunt hujus loci.

§. III. Ipsa Vox Suggestio, quantum ipse equidem meminerim,

A 2

in ff.

in ff nostris non occurrit, neque etiam ævo Ciceronis eandem in usu fuisse, reperire licuit. In Cod. tamen *L. 2. de LL. & Jur. Can. cap. 1. X. de Confess. cap. super. 10. X. de Appell.* & alibi ejus mentio fit. Quin & à Dd. jam passim fuit usurpata, ut sic de legitimitate ipsius amplius dubitare ridiculum foret.

§. IV. Sumi alias posset quadrupliciter exemplo ceterorum Verbalium in Io, quemadmodum accurate notat Donel. *lib. 6. cap. 2.* Hic per Suggestionem indigitamus actum verbi, unde deducitur, ut sit suggestio actus suggerendi, sicuti Actio ipse actus agendi, cui exceptio opponi dicitur, in *L. 2. ff. de Except.* ut in illo Cic. *Offic. lib. 1.* Virtutis laus omnis in actione, (h. e. in agendo) consistit.

§. V. Juris vocabulum à Dd. passim enodatum, & in omnium fere libellis explicatum data opera prætereo, contentus, si sciamus, quemnam appellatio Juris recipiat sensum in frontispicio Disputationis nostræ, qui videtur hic esse, ut denotet id, quod circa Suggestiones in jure justum vel injustum est.

§. VI. Et hæc equidem de definitione nominali sufficere possent. Sequitur jam definitio realis, quam duplicem statuunt Philosophi, propriam sc. & impropriam.

§. VII. Illam, utpote quæ secundum regulas & accurata Philosophorum præcepta concinnari debet, in hac materia non tentabimus, cum præsertim omnis definitio in jure nostro habeatur periculosa, *l. omnis 202. ff. de R. J. nihilq; in perpetuum & generaliter definiri possit. L. de Accessionibus. 14. pr. ff. de Divers. Tempor. Prescript.*

§. VIII. Impropriam saltem B. L. hac vice pollicemur, quæ alio nomine descripto appellatur, secuti hac in parte Jctum Papinianum in *l. 1. ff. de LL.* qui legem describit, quod sit commune præceptum, cum tamen privilegia Leges sint. §. *sed & 6. Inst. de J. N. G. & C.* verum non communia præcepta sed particularia. *L. quod vero 14. & seqq. ff. de LL. l. 2. Cod. eod.* Zæsius ad *ff. d. t. num. 4.* imprimis, quod in nullo Autore (nisi opinio & memoria me fefellerit) perfectam omnibusque numeris absolutam de Suggestionibus definitionem me legisse meminerim.

§. IX. Improperie itaque definita Suggestio, est inductio, seu principium inducendi, ad hoc vel illud dicendum, faciendum, vel omit-

tendum

tendum quod alias remoto isto ne dixissemus, fecissemus, vel omissemus. Cujus descriptionis explicationi, cum ipsa per se satis pateat, non immorabimur.

§. X. De divisione adhuc quædam addenda erunt, ne confuse rem tractasse videamur, & eapropter incurramus reprehensionem & censuram *Glossa in l. ult. §. ult. ff. ad L. Rhod. de Fact.* siquidem & ea, quæ divisim traduntur, commodius & facilius percipiuntur. §. *sed non usq; 3. Inst. de Legat.* Ubi tamen iterum dolendum, quod nullum hac in re Antecessorem conspexerimus, cujus vestigia premere potuissemus, nam quæ apud Scacciam, ut inferius dicetur, habentur, ad judicia tantum pertinent, & rem omnem penitus non exhauriunt.

§. XI. Salvo igitur aliorum accuratiori judicio impræsentiarum pro materiæ subtrata conditione & qualitate dividimus Suggestiones in universum in Externas & Internas. Illas dicimus, quæ à principio externo, has, quæ à principio proveniunt interno.

§. XII. Externæ iterum commodè scindi possunt in judiciales & extra judiciales, in apertas & pallatas, de quo videatur supra allegatus Scaccia de *Judic. lib. 1. cap. 86. n. 8.* in licitas & illicitas; quæ distinctio quidem quamvis repugnare videatur naturæ Suggestionum; cum omnes Suggestiones in jure sint illicitæ. *Cothm. Vol. 3. Cons. 29. n. 327.* Barbof. *Locupl. sub voce Suggestio.* dari tamen etiam suggestiones licitas, ex speciebus infra subjectis sine ullo negotio apparebit.

§. XIII. Internas Suggestiones subdividimus in naturales, quæ pro diversitate principiorum diversæ quoque constitui possunt, & supernaturales. Utrasque in Divinas & Satanicas.

§. XIV. Quarum distinctionum & subdistinctionum occasione plura disputari possent de Prophetiis, Divinationibus, Ecstasi, Inspirationibus, Revelationibus, Conscientia, Motibus primo primis, Motibus secundo primis, Somniis, Furore, Melancholia, Ebrietate, imo etiam de Suggestionibus ex æquitate, de quibus peculiaris & elegans textus extat in *l. 2. §. Item Varus 5. in fin. ff. de Aq. & Aqu. pluv.* Verum cum quædam ex his ab aliis jam accuratè sint discussa, pleraque etiam ad Forum spectent Theologicum & Philosophicum, & nos de Suggestionibus externis potissimum solliciti simus, ideoque ea fere omnia in medio jam relinquimus, exceptis tantummodo paucis de

Somniis, Furore, Melancholia & Ebrietate, quatenus sc. ista sub ob-
jectum juris cadunt, quorum tractationem reservavimus in *Cap. IV.*
hujus Disput. ubi de iisdem quædam differendi occasio dabitur.

§. XV. Id tamen hoc Cap. adhuc disquirimus, quid de conven-
tibus istis Sagarum in famosissimo illo Monte Bructorum (*Block-
berg*) sit habendum, verone sc. isti contingant, an autem pro Sug-
gestionibus & phantasmatibus diabolicis reputandi sint?

§. XVI. In qua quæstione enodanda nos rē posse à fieri omni-
no secernimus. Nam quod Satanas ex permissione divina realiter man-
cipia sua in certum locum transferre possit, nequaquam negamus,
secus ac Joh. Wierus in *tract. de Præstig. Dæm. lib. 2. cap. 4. 5. 17.* & pas-
sim & *lib. de Lamiis cap. 5.* quem allegat & sequi videtur Harprecht.
in *tract. suo Crimin. ad §. Item L. Cornelia. 5. Inst. de Publ. Judic. num. 258.*
siquidem hanc translationem variis exemplis probatam dedit Balduin.
in *Cas. Consc. lib. 3. cap. 5. cas. 7.* Paul. Grilland. *de Sortileg. Quest. 7. v. 17.*
eamq; defendere non esse hæreticum asserit Nicol. Rodriguez. in *Tract.*
Crim. Tom. 2. ad cap. cum Christus. 7. X. de Hæret. quest. 6. n. 2.

§. XVII. Quod vero Sagæ quotannis stato tempore nocte sc. Ja-
cobi, in certo loco congregentur, ibidemq; cum Satana saltent, epu-
lentur, & luxurientur, id nugæ aniles, merasque Suggestiones dia-
bolicas esse credimus cum Theodor. Petr. *Concl. Crim. 167.* Joh. Fran-
cisc. Ponzinihin. *tract. de Lamiis v. 45. seqq.* Theod. Reinking. in *Re-
sponso Juris de Processu Sagarum. quest. 1. n. 41.* non attentis istis, quæ
in contrariam adducuntur à Paul. Grilland. *d. l. n. 31.* Leonhard. Leslio
de J. & J. lib. 2. cap. 44. Dubit. 3. n. 25. seqq. aliisq; quam plurimas quas lon-
go ordine citat & refellit Martin. Delrio in *Disquis. Mag. Tom. 2. lib. 5.*
Sect. 16. n. 4. Joh. Georg. Gödelmann. in *tract. de Mag. lib. 2. cap. 4.*

§. XVIII. Est etenim Satanas mille Artifex, qui hominum sen-
sibus sæpenumero tam artificiose illudere & phantasmata eorum ita re-
gere callet, ut in locis à se desideratis esse videantur, cum tamen re-
vera in cubiculis suis remaneant. Balduin *d. l. Harprecht. d. v. 258.* Be-
fold. in *Theaur. pract. sub voc. Hexen / Unholden.* Joh. Sperling. *Inst.*
Phys. lib. 2. cap. 4. quest. 9. Joh. Fichard. *Cons. Germ. 111. v. 2. seqq.*

§. XIX. Neque hic admittendum puto, quod forsan animæ Sa-
garum à Satana extra corpora abripiantur, & ad nocturna conventicula
trans-

transferantur, vel quod loco veri corporis alius Dæmon in forma succubi interim ad latus Mariti reponatur, in qua opinione fuerint Jacob. Sprenger. & Henricus Institor in suo *Malleolo Maleficarum Part. 2. cap. 2. quest. 1.* reprehensi eapropter ab Oldekop. contra Carpz. *Decad. 3. qu. 9. in f.*

§. XX. Nam cur non potius phantasticam & diabolicam statueres suggestionem cum Concilio Aquirensi *relato in Can. Episcopi. 12. C. 26. quest. 5.* B. Dn. Luthero *Tom. 1. Jenens. f. 126.* Philip. Melancht. *tract. de Anima.* Joh. Fichard. *d. Conf. 111.* & aliis, quem realem animæ translationem? Et cur non potius Cacodæmonem cum suis Dæmonibus, Sagam vero cum suo Marito fuisse præsumeres? ut ex Alciato loquitur Joh. Georg. Gödelman. *d. l. n. 32.* Imprimis, cum experientia contrarium jam fecerit testatum, ipseque meminerim casus, ubi famosissima quædam Saga ab amicis suis per totam Jacobi noctem custodita ad mane usque & corpore & animo præsens deprehensa fuit, quæ tamen postea inclusa carceri torturæque subjecta nihilominus de commensationibus & salationibus in monte Bructerorum multa gloriata fuit. Sicuti id ipsum etiam confirmat, aliisque quam plurimis exemplis corroborat sæpe alleg. Gödelman. & Sperling. *dd. II.*

§. XXI. Ex quibus jam deductis, etiam decidere facile erit, quid Sagarum delationibus, quæ ex hoc oriuntur principio, sit tribuendum? sc. easdem tanquam fallacissimas Diaboli suggestiones esse rejiciendas, nullumque per se indicium facere neque ad capturam, neque ad torturam, prout id ipsum per rationes tam naturales quam legales deducit Jctissimus Dn. D. Stryk. in *Præm. tract. de Jure Sens. n. 52. seqq.* quem omnino vide.

§. XXII. Sed his omisissis progredimur jam ad ulteriorem rei tractationem, secuturi quodammodo methodum ab Imperatore nostro Justiniano in ff. observatam. Si itaque

CAPUT II.

DE

Suggestionibus, earumque Jure circa Contractus.

§. I. Di-

§. I.

Dispicienti, quid in materia Contractuum de Suggestionibus differri posset, occurrebat statim Dolus, quem duplicem esse ex Aristot. 6. Ethic. 13. docent Excell. Struv. in Synt. J. C. Exercit. 8. th. 23. Lauterbach. in Compend. Jur. tit. de Dol. Eckholt. ad ff. eod. & Dd. passim, bonum sc. & malum. Conf. Cic. Lib. 3. Offic. pag. m. 91. & seq.

§. II. Nos utrumque Suggestionis speciem statuimus, diverso tamen respectu, sc. ut hunc inter illicitas, istum vero inter Suggestiones licitas reponamus.

§. III. Intelligimus autem hic dolum malum ex proposito, & qui contractui causam dedit, qualis is tantum esse dicitur, quo movemur & inducimur ad hunc vel istum actum vel contractum celebrandum, qui alias interpositus non fuisset. Dd. supra allegati. & Cujac. in Recit. tit. Cod. de Rescind. Vend. per comparationem l. 5. & 10. C. d. t. & l. 13. §. 5. ff. de A. E. Vend. V. g. cum te nolentem dividere induco per dolum, ut divides, aut, cum emptor dolose inducitur ad emendum, cum alias empturus non fuisset Gloss. in l. quod venditor. 37. ff. de dol. mal. Qui dolus in jure tam odiosus est, ut contractus ad dolosam suggestionem initus sit ipso jure nullus. l. & eleganter 7. pr. ff. de dol. mal. l. in causa 16. §. 1. de Minor. l. Si dolo 5. Cod. de Resc. Vendit.

§. IV. Id quod non tantum in contractibus b. f. sc. propter pleniorum & exuberantem in istis contractibus fidem obtinere, Dd. volunt comm. Gloss. in d. l. & eleganter. verb. hoc ipso. ff. de Dol. Dn. Brunnem. eod. num. 3. Bachov. in Treutl. vol. 1. Disp. 28. th. 2. lit. F. Gail. lib. 2. observ. 2. n. 6. Arnold. Reyger. in Thesaur. Jur. sub voc. Dolus n. 3. Carpz. part. 2. Const. 34. Def. 9. Dn. D. Hoppe in Disput. de Contract. Claudicant. & quos toto agmine allegat & sequitur Dn. D. Struvius in Synt. J. C. Exerc. 8. th. 27. Quam sententiam tanquam in Scholis & Foro receptissimam rationibus quam plurimis tuetur, & ad contraria respondet Zæsius ad ff. tit. de Dol. mal. num. 3. & seqq. Dn. Struv. in Evolut. d. t. Sed etiam in contractibus str. juris statuunt quidem plurimi, tum per l. 2. §. adeo. verb. nulla est. ff. de pact. tum per rationem, quod hodie omnes contractus videantur esse b. f. arg. Recess. Deput. Spirens. de anno 1600. §. So viel nun. 152. & ista distinctio plus contineat subtilitatis, quam utilitatis. Ludov. Molina de J. & J. tr. 2.

Disp.

Disp. 258. n. 9. & seqq. quos tamen acriter refellit B. Dn. D. Brunnem. *ad Inst. Exercit. 28. § 28. & Excell. Dn. D. Stryke in Disp. de Jur. Blaudit. cap. 3. n. 29.*

§. V. Idem de Sponsalibus dicendum putarunt Jcti Tubingenses in consilio, quod exhibet Harprecht. *in Rubr. Inst. de Nupt.* quod restringit B. Dn. Brunneman. ad fallacias insignes & suggestiones calidissimas & magni momenti *in l. de etate 11. ff. de Int. in jur. fac. n. 25.* Add. Cypræus *de Sponsal. cap. 11. §. 2. & 4.*

§. VI. Aliud tamen obtinere velim in contractu matrimonii, qui licet dolo sit elicitus, tamen valet. *Gloss. in l. à Divo Pio. 58. ff. de Rit. nupt. & in cap. cum dilectus. X. de his. qua vi met. caus. fiunt.* Bald. *in l. cum Artemidoram. 4. Cod. ut in possess. legat.* Mauferus *in Explicat. tit. Inst. de Nupt. pag. m. 314.* Everhard à Middelburg *in Loc. Top. leg. Loco à matrimonio spirituali ad carnalem. 77. n. 2.* Gail. *lib. 2. obs. 93. n. 11.* Dn. Brunnem. *ad l. 7. ff. de Dol. mal. n. 7. sc. propter indissolubilitatem vinculi matrimonialis. Matth. 19. & quod multa sufficiant ad infirmandos actus gerendos, quæ tamen consummatos dissolvere nequeunt.* Ernest. Cothmann. *Disputat. Civil. lib. 1. Disp. 5. thes. 4.* Illustris Dn. à Rhetz. *ad Instit. Tit. de Nupt. thes. 7.*

§. VII. Modo tamen dolosæ istæ Suggestiones non concernant matrimonii substantialia, Cothm. *vol. 1. cons. 1. n. 525. & 735.* Dn. Stryk. *ad Inst. t. de nupt.* Quo etiam refero, si mulier virginem se professa postea ab alio deprehendatur imprægnata, nam tunc matrimonii pro ratione circumstantiarum vel dissolvendum vel pro nullo declarandum esse censeo. *Devt. 22. vers. 21 Novell. Leonis. 93.* Dedekenn. *vol. 3. Cons. lib. 2. Sect. 13. n. 30. 31. & lib. 4. Sect. 7. per tot.* Elias Röber *Disput. 2. th. 11.* Ungepaar. *Exerc. 3. qu. 8.* Carpz. *Jurispr. Eccles. lib. 2. Def. 192.* Ill. Dn. à Rhetz *d. l. th. 6.* Sebast. Schelkens *ad Inst. tit. de nupt. pag. 46.* secus ac statuunt Canones. *Can. un. Caus. 29. quest. 1.* vid. Cypræus *de Sponsal. cap. 13. §. 39. seqq.* Beust. *de Matrim. part. 2. cap. 349.*

§. VIII. Sed quæ de nullitate contractus superius dicta, ita declaranda erunt, ut contractus sit nullus in favorem decepti, hinc si deceptus actione ad interesse contentus contractui stare velit, tenetur & decipiens stare. Gothofr. *in l. 7. ff. de Dol.* Hartm. Pistor. *part. 1. qu. 23. n. 3.* Wesenbec. *ad ff. tit. de Contr. empt. n. 15. & tit. de Rescind. vend. n. 6.*

B

Emanuel

Emmanuel Soarez. *in Thes. Recept. sentent. sub voc. Contractus n. 299.*
 Carpz. *Part. 2. const. 34. Def. 9.* nec hic nullitatem allegare potest, sed
 contractus in ejus præjudicium reputatur pro valido. *Gloss. in l. 7. verb.*
hoc ipso ff. de Dol. mal. Bachov. *ad §. semel Inst.* Qui & ex quib. caus.
 cum dolus nemini debeat patrocinari *l. nec ex dolo. 12. ff. de dol. mal. l.*
is qui dolo 69. ff. de R. V. & in genere ei, qui dolo malo aliquid facit, non
 succurratur. Anton. Faber *in Cod. ad SCtum Vellej. def. 4.* Barbof. *Lo-*
cupl. sub voc. Dolus. ax. 22. Deceptis etenim non decipientibus jura
 subveniunt, *l. 2. §. sed ita demum. l. si decipiendo. 30. ff. ad SCtum Vellej.*
 nemoque ex delicto suo meliorem conditionem facere potest, ne quis
 doli sui præmium consequatur. *dd. ll. & l. 1. §. 1. ff. de Dol. mal. & met.*
except. L. non fraudantur. 134. §. 1. ff. de R. J.

§. IX. Quod verum est, si fraudulentæ istæ suggestiones ab alteru-
 tro contrahentium fuerint adhibitæ; Nam, si tertii cujusdam dolo &
 calliditate aliqui ad contrahendum inducantur, contractus omnino te-
 net, & decepto datur contra tertium decipientem actio de dolo *l. 2. §. id.*
dico. ff. de Proxenet. & *ibid. Dn. Brunnem. Gloss. in l. 7. verb. hoc ipso ff.*
de Dol. mal. Zœs. *ad ff. h. t. Dn. Struv. in Synt. J. C. Exerc. 8. th. 29. &*
ibid. in Evolut. suus enim cuique dolus, non alteri nocere debet. *l. al-*
terius. 49. & l. factum 155. ff. de R. J. & dolus circa unum hominem non
 porrigitur ad alium. *L. Fulcinius 7. §. si is qui. 5. ff. quib. ex caus. in possess.*
eat. Gloss. in l. fin. ff. ad SCtum Sillan.

§. X. At quid si convenerit, ne dolus præstetur? & respondet
 Iustus Paulus *in l. si unus 27. §. 3. ff. de Pact.* & Ulpianus ex celso *in*
l. contractus. 23. ff. de R. J. quod ista conventio non valeat, *Conf. Gloss. in*
d. l. 27. verb. ne datus. ff. de Pact. quod tamen intelligendum erit de dolo
 futuro, non præterito, de hoc etenim valet. *d. l. 27. §. 4. ff. de Pact.* Me-
 noch. *A. J. Qv. lib. 2. cas. 337. n. 14.* Quare Dn. Stryke pro cautela sup-
 peditat, ut si quis dolo renuntiare velit, hoc faciat ex intervallo cum
 sic dolus non sit amplius futurus, sed præteritus. *in Cautel. Contr. Sect.*
1. cap. 4. §. 10.

§. XI. Aliter sane, ac de malo diximus, in bono obtinet dolo.
 Hæc enim solertia laudabilis dicitur *in l. 1. §. non fuit 3. ff. de dol. mal.* &
 prudentiæ adscribitur à Waremund. ab Ehrenb. *in tract. de Fæder. lib.*
2. cap. 2. n. 61. Quo respectu etiam contrahentibus se invicem circum-
 venire

venire naturaliter permiffum esse perhibetur in *l. in causa 16. §. 4. ff. de Minor. l. item 22. §. 3. ff. locat. cond.* Grotius de *J. B. & P. l. 2. c. 12. n. 26.* (quod qualiter fit intelligendum demonstrat B. Dn. Brunnm. ad *dd. ff. & Dn. D. Stryk. in Disput. de Foro Conscient. cap. 5. n. 119. & seqq.*) cum non videantur fraudare edictum, qui sibi prospiciunt *t. si pupillus 42. ff. de Acquir. vel omitt. her.* Et huc quoque pertinet dictum Apostoli Pauli *2. Corinth. 12. vers. 16.* Quare etiam mendacia à Dione *lib. 49.* narrata à quibusdam non improbantur, nec Themistoclis, quibus Xerxem è Græcia exigit. Barbof. *Locupl. sub voc. dolus ax. 18.* Quæ tamen & similia cum grano falis sunt accipienda, sicuti pluribus deducit B. Dn. Brunnem. in *peculiari Dissert. de Mendaciis, quæ inserta est Commentario ipsius ad ff. tit. de Interrog. injur. fac. Conf. Alber. Gentil. de Legat. lib. 2. cap. 2. & seqq. & lib. 3. cap. 15. 16. Cicero lib. 3. Offic. pag. m. 88. & seqq. Balduin. in Cas. Consc. lib. 4. cap. ult. cas. ult.*

§. XII. Cum hoc dolo Bono maximam affinitatem habent Blanditiæ, quæ cum Suggestionibus à Barbofa & Tabore sub eadem collocantur Rubrica. Et hæ in contractibus omnino sunt permiffæ per *l. ult. C. de his, quæ vi metuque &c.* ubi conventiones per potentiam extortæ infirmari præcipiuntur, non ergo, quæ blandimentis & mellitis suggestionibus sunt obtentæ. Brunnem. ad *d. l. ult.* Tom. Sanchez. de *Matrim. lib. 2. Disp. 7. n. 1. & ib. alleg.*

§. XIII. Sic venditor rem venditam laudare, & ita emptorem ad emendum pellicere non prohibetur, cum

Laudet venales qui vult extrudere merces.

licet id fiat cum aliqua alterius circumventionem, de quo superius. Idque ob rationem politicam, ne sc. commercia turbentur. B. Dn. Brunnem. ad *l. 16. §. 4. ff. de Minor. n. 11. seqq.* & Dn. Stryke. in *Tract. de Caur. contr. Sect. 2. cap. 1. §. 10.* qui prior tamen in foro conscientiaæ talem venditorem, nisi excessum pretii restituat, tutum fore negat ad *l. sciendum. 19. ff. de Ædil. Edict. n. 4.* Add. Johann Petr. de Ferrer. *Pract. aur. in forma libelli in causa venditionis. pag. 342.* Emanuel. Soaretz. in *Thesaur. Recept. sentent. sub voc. Contractus. n. 298.* Dn. Stryke in *Disp. de Foro Consc. cap. 5. n. 119.* licet id indistincte non sit tenendum.

§. XIV. Sic quoque donationem blanditiis elicere est permiffum. Tholof. *Syntag. Jur. univ. lib. 39. cap. 9. n. 13.* Barbof. *Locupl. sub*

voc. Persuasio. ax. 1. Quod etiam de ceteris contractibus dictum volumus, præsuppositis tamen casibus, in quibus contractum in genere LL. permittunt. Dn. D. Stryke in *Disp. de Jure Blandit. cap. 2. n. 4.* Unde si Conjuges se invicem blandientibus suggestionibus ad donandum inducant, donatio ista non valebit, cum regulariter etiam his non adhibitis irrita sit. *l. 1. ff. de donat. inter Vir. & Ux.* ob rationem, ne amore mutuo se spolient, & altero non donante discordia inter Conjuges oriatur. *d. l. & l. 2. ff. d. t. Berlich. Part. 2. concl. 15.* Dn. Struv. in *Synt. J. Civ. Exerc. 30. th. 23. seqq. & Dd. passim.* Qua ratione cessante & ipsa Legum dispositio cessat. Barbof. *Locuplet. sub voc. Lex. ax. 31.* Hinc donatio reciproca eblandita, quatenus est æqualis, valet. *arg. l. quod autem 7. §. 2. ff. d. t. l. cum hic 32. §. 14. ff. eod. Gail. lib. 2. obs. 40. Berlich. d. l. n. 11. Carpz. part. 2. Const. 13. Def. 18. ut & Strenæ & Xenia modica. Excell. Dn. Struv. d. l. th. 13. ubi plures recenset exceptiones.*

§. XV. Sed hæc blanditiarum approbatio ad importunas sollicitationes & suggestiones non est extendenda, cum hæc coactionem potius quam liberam voluntatem importent, & sic contractus taliter initus quasi metu factus sit irritus. Dn. D. Stryke in *Diff. de J. Blandit. cap. 3. n. 20.* quod tamen non nisi de justo metu verum esse constat.

§. XVI. Idem fere dicendum erit de actibus per Suggestiones mere violentas extortis, nisi quod hi sint ipso jure nulli, isti vero adhuc rescissione opus habeant, prout Dupondiis etiam in jure est notissimum.

§. XVII. Major sane difficultas subesse videtur in Consiliis, quæ præcipuam Suggestionis speciem circa contractus constituere, cuius ad oculum pater credo.

§. XVIII. Dividunt ista Dd. commun. in indefinita s. absoluta, & determinata s. relata, vel quod eodem fere recidit, in simplicia & quæ vim aliquam impulsivam habent, sc. ut ista innoxia, hæc vero Consultori nociva reputent. *arg. §. tua tantum 6. Instit. Mand. Bachov. in Treutl. Vol. 1. Disp. 27. th. 5. Wesenbec. ad ff. tit. Mand. n. 7. Barbof. Locupl. sub voc. Consilium ax. 7. quas & alias distinctiones equidem in materia delictorum non inutiles esse lubens concedo, in contractibus tamen & actibus licitis omnino repudiandas censeo. auctoritate Gloss. in l. 2. §. tua autem. 6. verb. ex consilio. ff. Mand.*

§. XIX. Hinc talem Regulam formo; Quoties versamur in actibus

actibus licitis, toties consilii non fraudulentum nulla est obligatio. *l. consilii. 47. & ib. Gloss. ff. de R. Jur. cap. nullus 62. eod. in 6. Gloss. in d. l. 2. Mand. & in l. 1. §. idem Pomponius 14. verb. quia rem ff. Depos. Bachov. ad Treutl. dict. th. 5. lit. G. Anton. Faber in Cod. tit. de Oblig. & Act. def. 16. Joh. Philipp. Us. Pract. Inst. Justin. lib. 3. Eclog. 82. ratio est in d. §. 6. l. Mand. & l. 2. §. 6. ff. eod. cum liberum sit cuique apud se explorare, an sibi expediat consilium, nec ne. Barbof. Locupl. sub voc. Consilium ax. 6. hæc etenim est natura consilii, ut quamvis excitet ad deliberandum, non tamen obliget ad sequendum. *l. cum pater. 77. §. mando 24. ff. de Legat. 2. & ib. Bart. cap. Olim. 7. X. de Arbitr. Menoch. de Presumpt. lib. 6. pres. 34. n. 25. seqq. & Dd. passim.**

§. XX. Nec interesse puto, an alter sine consilio non fuisset facturus, prout id Dd. communiter limitare solent. *in §. 6. Inst. Mand. vel an quis multi jugis persuasionibus ad consilium amplectendum fuerit inductus, quemadmodum rem hanc conciliare videtur. Bachov. d. th. 5. in f. Peckius in cap. nullis. 62. de R. J. in 6. Frantzk. ad ff. tit. Mandat. cum ratio superius proposita sit generalis, & in istis quoq; casibus locum habere possit. Ludwel. & Vinnius ad d. §. 6. Inst. Mand. & sufficiat, quod intentio Consultoris bona sit, ex qua actus merito regulantur *l. sed an ultro. 10. §. 1. ff. de Negot. gest. l. verum. 11. §. sciendum 3. ff. de Minor. l. omnis 19. pr. de R. Cred. l. fraudis interpretatio. 79. ff. de R. J. l. verum est 39. pr. ff. de Furt. licet eventus aliter responderit, siquidem non ex eventu, sed ex initio & intentione Prudentes omnia æstimare solent, ut ex Cujacio eleganter loquitur Barbof. Locupl. sub voc. Eventus. ax. 4. Add. Wesenbec. 6. Conf. 269. n. 41. Quare etiam Tyraquellus generalem facit conclusionem, quod actus hominum non ex eventu sed consilio sint metiendi & dijudicandi. tract. de Pæn. temp. caus. 51. n. 7. & 9. Add. Gail. lib. 2. obs. 7. n. 8. obs. 8. n. 3. & obs. 80. n. 7. Conf. Lauterbach. tit. Mand. pag. 287.**

§. XXI. Et sane admodum durum & periniquum foret, ut ille, qui b. f. & animo inserviendi proximo consilium impertiret damnum exinde incurreret, utpote cum ea ratione plurimi à studio promovendi utilitatem proximi deterrerentur, ad quod tamen quilibet vigore secundæ Decalogi Tabulæ est obstrictus. Conf. hic B. Dn. Brunnem. ad l. 6. §. 5. ff. Mand. n. 10.

B 3

§. XXII.

§. XXII. Nec obstat huic nostræ opinioni l. 6. §. 5. ff. Mand. & §. 6. *Inst. eod.* cum LL. istæ concernant casum, si consilium ad certam personam sit directum. Lud. Well. *ad d. §. 6.* imo de tali casu loqui videantur, ubi consultor simul de damno caverit? *Er wolte dafür stehen* / notante id Gothofredo *in l. 2. ff. Mand. lit. C. conf. l. si hereditatem. 32. ff. eod. l. 1. §. idem Pomponius. 14. ff. Depos.* nam hoc potius sapit mandatum quam consilium, & sic in casum damni actio mandati locum haberet *dd. ll. Befold. in Thesaur. Pract. sub voc. Arie-gischer Vormund.* Vinnius *ad d. §. 6. Inst. mand. n. 3.*

§. XXIII. Hinc recepta est Dd. sententia, quod consilium in certam personam directum degeneret in mandatum. Dn. D. Stryke *in Caut. Contract. Sect. 2. cap. 11. th. 17.* imprimis, si quis aliter non fuisset crediturus. Hilliger *in Donel. lib. 13. cap. 10. lit. I.* modo tamen animo mandandi id fuerit factum, secus enim, si animo consulendi. v. gr. si dixerit: *Wenn es mich anginge / so wolte ich den Titio das Geld leihen.* id quod posterius in dubio præsumitur Dd. *in l. sciendum 30. ff. de V. O. Barbof. locupl. in voc. Consilium. ax. & in voc. Mandatum ax. 7. & 9.*

§. XXIV. Notanter autem in Regula addidi verb. *non fraudulenti*, nam si consilium fuerit dolosum, eandem cum dolo mereretur decisionem, de quo superius jam fuit actum. In dubio tamen consilii verba in bonam potius quam malam partem sunt accipienda. Bald. *in l. 1. C. de Serv. fugit. n. 13.* Decius *in l. consilii. 47. ff. de R. J. n. 12.* Alciat. *de Presumpt. Reg. 3. pres. 1. n. 3.* Menoch. *A. J. Qv. lib. 2. cas. 351. n. 5.* cum interpretatio semper in meliorem partem fieri debeat. *l. semper. 56. ff. de R. J. cap. estote. 2. X. eod. & ibid. Dd. & interpretatio ea in dubio sit amplectenda & præferenda, quæ delictum & dolum excludit. l. merito 51. ff. pro soc. Barbof. Locupl. in voc. Consilium. ax. 13. & in voc. Interpretatio ax. 5. & 10.*

§. XXV. Ex dictis quodammodo puto liquere quid de Commendationibus s. literis Commendatitiis sit judicandum? sc. easdem regulariter scribenti sc. loquenti non nocere per text. express. *in l. 12. §. cum quidam 12. ff. mand. l. & eleganter. 7. §. fin. ff. de dol. mal. l. sciendum. 19. pr. ff. de Edil. edict. l. 11. §. si ita quis 2. ff. de Legat. 3.* Nicol. de Passer. *de Script. privat. lib. 3. tit. de liter. commendat. n. 2.* Mascard. *de Pro.*

de Probat. vol. 2. concl. 628. n. 1. seqq. Arnold. Reyger. in Thesaur. Jur. sub voc. Commendatio. n. 1. Dn. Brunnem. ad l. 17. ff. mand. n. 5. & l. ult. Cod. quod cum eo, qui in alien. n. 6. & ibid. alleg. quippe Commendationibus nihil aliud intendimus, quam ut commendato benevolentia & humanitas exhibeatur, non ut cum ipso contrahatur. Finkelthaus obs. 16. Carpz. P. 2. Dec. 126. Unde etiam literas has commendatitias magis adulatorias quam dispositivas dicit Hering. de Fidejuss. cap. 18. n. 10. & ex eo Dn. D. Stryke in tract. de Caut. Contract. Sect. 2. cap. 11. §. 19. Carpz. d. l. Lauterbach. t. 1. mand. p. 287.

§. XXVI. Aliud igitur dicendum, si commendans non in nudis verbis commendatitiis subsistat, sed insimul factum proprium promittat. v. gr. *Er möchte dem Titio auff sein Parol das Geld nur leihen / er wolte dahin sehen / daß er solte bezahlet werden.* Nam tunc omnino tenebitur. Köppen, Dec. 36. Dn. Mev. ad *Jus Lubec. lib. 3. tit. 10. art. un.* Imo si aliter rem se habere sciat, maxime, si in utilitatem suam hoc fecerit, Commendator actione de dolo conveniri potest. *l. quod si 8. ff. de dol. mal. Dn. Brunnem. ad l. 17. ff. de mand. n. 7. & l. 2. ff. de Proxenet.*

§. XXVII. Sanè de *Jur. Lubec.* inter Mercatores Commentatio semper obligat. *d. art. un.* Et hoc inter Mercatores ubique fere receptum esse præter citatum Köppen, Carpzov. Mevium, testatur Marquard. de *Jur. Commerc. Part. 2. cap. 11. n. 69.* Arnold. Reyger. in *Thesaur. Jur. sub voc. Commendatio. n. 3. B. Dn. Brunnem. ad l. 17. ff. & ult. dd. tit. ubi præjudiciis id ipsum confirmat. Conf. Excell. Dn. D. Petr. Schulz / in Disp. de Commendationibus earumque Jure* ubi plura huc pertinentia reperies.

§. XXVIII. Reliqua, quæ de Suggestionibus ratione contractuum huc referri possent, sciens omitto, cum omnes Suggestionum species examinare nec animus mihi unquam fuerit, nec pagellarum angustia permittat.

§. XXIX. Id saltem Coronidis loco adhuc moneo, quod omnia, quæ de contractibus superius dicta etiam procedant in distractibus; Distractus siquidem judicantur secundum naturam & substantiam contractuum, & habent in se vim relativorum & contrariorum. *l. ab emptione, 58. ff. de Pact. l. nihil tam naturale, 35. ff. de R. J. l. 1. C. quando*

quando liceat ab empt. reced. Iisdemque continentur regulis distractus, quibus contractus, maxime cum eadem ratio est in utrisque, Gloss. in l. 3. verb. ante impensum ff. de Contr. tutel. Bald. in l. five apud acta. 28. C. de transact. & lib. ult. C. si tut. vel curat. interven. Barbosa. Locupl. sub voc. Distractus.

§. XXX. Quemadmodum igitur dolosæ suggestiones contractui causam dantes contractum reddunt ipso jure nullum. Vid. supra §. 5. ita quoque istæ distractui causam dantes distractum vel liberationem totaliter impediunt. l. de Tutela 7. C. de integr. rest. minor. & ibid. Dd. Bart. in l. & ideo. 12. pr. ff. de Condict. furtiv. Klock. Vol. 2. conf. 42. num. 281. Joh. à Reberteria in Top. Jur. loco à contractu ad distractum. lib. 4. cap. 4. Everhard à Middelburg in Loc. Top. Legal. d. loco n. 5. Gail. lib. 2. obs. 2.

§. XXXI. Idem si opus esset, per omnes species demonstrari posset, sed vocat nos.

CAPUT III.

De

Suggestionibus, earumque Jure circa ultimas voluntates.

§. I.

CUm ultimæ hominum voluntates ab alterius arbitrio dependere non debeant l. 32. pr. ff. de Hered. Inst. l. 52. in f. ff. de Cond. & Demonstr. sed liberrimus morientium requiratur stylus in l. 1. C. de S. S. Eccles. hinc videri posset, quod suggestiones aliorum in istis penitus sint prohibitæ. At vero, cum ista conclusio non sit universalis, sed suas quandoque patiat exceptiones & limitationes, ideoque in rem hanc paulo altius inquisivisse nos haud pigebit,

§. II. Et primo equidem videndum de justitia testamenti ad alterius interrogationem confecti. v. gr. si quis interroget Testatorem agonizantem, an Titium hæredem instituere velit? Ubi generaliter concludimus; quod istud testamentum non valeat, arg. l. 1. §. qui quasi-

quasi-

questionem. 21. ff. de Quæst. Bald. in l. jubemus. 29. C. de Testam. n. 5. Cuno de Pact. lib. 1. cap. 11. n. 11. Sigismund. Scaccia de Judic. lib. 1. cap. 86. n. 7. idque ob dubiam testatoris voluntatem, & falsitates præsumtionem d. l. jubemus, & ibid. Dn. Brunnem. n. 1. Menoch. de Præsumt. lib. 4. præf. 8. n. 8. Dauth. de Testament. n. 234. Solent enim Agonizantes plerumque mortis meditatione perturbati ad omnia ferè respondere: sic ita ut ex Corn. lib. 1. cons. 232. n. 4. loquitur. Andr. Gerhard. in Exercit. Justin. Decad. 8. Interrog. 1. Quo etiam respicere videtur Imperator Justinianus in Nov. 18. cap. 6. 7. Hinc dicit Hieronymus Tom. 1. Epist. 2. renovatam suo tempore esse l. 1. C. de SS. Eccles. quod odiosè Clerici morientium hereditates frequentibus suggestionibus captarent, uti refert Moller. ad Constit. Elect. 5. part. 1. Cothm. vol. 1. cons. 29. n. 164. Andr. Gerhard. d. l. fieri siquidem potest, ut Testator mortis sensu oppressus & interrogationibus vexatus ad se ex onerandum tantummodo respondeat, non quod ita ultimato disponere velit. Cravett. cons. 117. n. 1. imprimis, si interrogatio facta sit à persona suspecta, puta conjuncta, quæ postea heres scripta reperiatur, vel à Notario à persona ista conjuncta subornato Menoch. de præsumt. lib. 4. præf. 8. n. 4. Julius Clarus lib. 3. Recept. sentent. §. testamentum. quæst. 37. n. 7. Dn. Brunnem. ad d. l. jubemus. n. 11.

§. III. Quare etiam testamentum ad interrogationem Conjugis, quæ se heredem fieri rogarat, confectum non subsistere contra Alciatum responderunt Parisiensis, Socinus & alii, quos allegat Menoch. d. l. n. 41. Add. Hartm. Pistor. obs. 4. Arnold. Reyger. in The-saur. Jur. sub voc. Testamentum. n. 213. Carpzov. P. 3. Const. 5. Def. 6. Quod multo magis procedit, si testator interrogatus præ molestia modo in hanc modo in alteram lecti partem se vertat, ægre ferre ostendens, quod in ea anxietate his afficiatur molestiis. Alexand. vol. 3. cons. 33. n. 12. Socin. Sen. vol. 3. cons. 91.

§. IV. Aliud igitur dicendum foret, si de libera voluntate Testatoris certo constaret, & præsumptio falsitatis cessaret, ducto argumento à ratione Legis cessante. Everhard. a Middelb. in Loc. Top. Legal. loco. à cessatione rationis. 80. n. 2. Barbof. Locupl. sub voc. Lex. n. 31. nam tunc testamentum omnino valeret. Menoch. A. J. Qu. lib. 2.

C

lib. 2.

lib. 2. cas. 97. per tot. Anton. Fab. in Cod. tit. de Her. Inst. def ult. n. ult. Arnold. Reyger. d. l. n. 261. Bachov. ad Wefenb. tit. de his, qui test. fac. poss. n. 8. sicuti etiam intelligo Gloss. & Dd. in d. l. jubemus. verb. quemadmodum. Boerium Dec. 36. n. 6. Cravett. Conf. 117. n. 2. Schurff. Vol. 2. conf. 49. Fachin. lib. 1. contr. 69. Dn. Struv. Synt. J. C. Exerc. 32. th. 5. & Dd. passim. Conf. Menoch. conf. 468. n. 7. & 9.

§. V. Et tunc perinde esset, ac si testator heredem proprio ore nominasset, cum paria sit ore proprio vel alieno ex proprio consensu & voluntate loqui. *arg. l. 1. §. fin. ff. de V. O. ubi alter presentis nomine stipulari potest, cum tamen non nisi utroque loquente stipulatio contrahatur. l. 1. pr. d. t. Menoch. d. l. n. 11. qui enim ad interrogationem propositam respondet, totam interrogationem repetere videtur §. praterea 5. Inst. de inutil. stip. cum relatum insit referenti l. asse toto 77. ff. de Her. Inst. l. in sententiis. 59. §. 1. ff. de R. Judicat. & quicquid continetur in relato, dicatur quoq; contineri in referente. Cravett. Conf. 45. n. 4. Cacheran. Dec. Pedemont. 110. n. 3. & Dec. 178. n. 5. Barbof. Locupl. sub voc. Relatum. ax. 17.*

§. VI. Quapropter, si testator adhuc sit sane mentis (id quod in dubio praesumitur. Cuno *de Pact. lib. 1. c. 11. n. 42. Emanuel Soarez. in Thes. Recept. Sentent. in voc. Testator. n. 97.*) & interroganti voluntatem suam prius exposuerit, hicque postea desuper praesentibus testibus testatorem interrogaverit, testamentum sine tubio tenebit, quemadmodum etiam id ipsum commune dicunt. Boerius *Dec. 33. n. 60. Emanuel Soaretz. d. l. & in voc. Testamentum n. 51. & praedictis confirmant Christin. vol. 1. Dec. 247. n. 1. & Dec. 300. n. 12. Richter. Dec. 27. n. 14. seqq. Carpzov. Part. 2. Const. 5. D. 4. B. Dn. Brunnem. ad d. l. jubemus. n. 11.*

§. VII. Idem statuendum erit, si testator interrogatus simpliciter, quem heredem facere velit? ipse respondeat: Titium vel Sempronium, cum sic periculum fallacis suggestionis cesset, & testator se id deliberato consilio facere sic satis ostendat. Menoch. *de Praesumpt. lib. 4. praes. 8. n. 37.*

§. VIII. Quamvis cum Julio Claro *lib. 3. Recept. Sentent. §. testamentum. quest. 37. n. 5.* quem citat Andreas Gerhard. *d. Decad. 8. quest. 1.* merito optandum esset, ut interrogationes ejusmodi per Constituti-

stitutionem Principalem ab ultimis voluntatibus plane eliminarentur, quemadmodum etiam jam multorum locorum legibus & statutis testamenta ad ejusmodi suggestionem facta damnata esse refert. Dauth. *de Testam. n. 234.* Cothm. *vol. 1. Conf. 29. n. 62.* & in specie de Saxonîa testatur Möller. *ad Const. Elect. 5. Part. 3.* cum facile contingere posset, ut fraudes & fallaciæ concurrerent, sicque voluntates morientium turbarentur, quarum tamen liberrimum requiri stylum ex *l. 1. C. de SS Eccles.* jam supra monuimus. *Conf. l. capitatorias. 70. ff. de Her. Institut.*

§. IX. Ex his quodammodo colligere licet, quid de testamentis per vim metum vel importunas sollicitationes extortis sit judicandum? sc. hæc ipsa nequaquam subsistere, sed omninò annullanda & rescindenda esse. Pantschmann. *lib. 2. Quest. Pract. 22. n. 23.* Arnold Reyger. *in Thesaur. Jur. sub voc. Testamentum. n. 161.* Carpzov. *Part. 3. Const. 5. Def. 9. seqq.* Dn. D. Brunnem. *ad l. f. ff. & C. si quis aliq. test. prohib.* cum voluntati sub cælo nihil magis sit contrarium, quam vis metus &c. *l. nihil consensus. 116. ff. de R. J.* quæ idcirco dicuntur trepidatio mentis tollens libertatem & animum perturbans. Barbof. *Locupl. sub voc. Metus. ax. 2.*

§. X. Quo pertinet etiam, si uxor amorem conjugalem denegaverit, si non instituatur hæres. Dn. D. Brunnem. *ad d. l. fin. ff. si quis aliq. test. prob.* vel si aspectum mutando, vultumque tanquam saccū infuscando maritum gemere faciat, ut loquitur. Ern. Cothman. *Vol. 1. Conf. 29. n. 151.*

§. XI. Sed cum regulariter pro validitate testamenti præsumatur. Menoch. *de præsumpt. lib. 4. præf. 11. n. 1. & præf. 12. n. 1.* Mantic. *de Conject. Ult. Volunt. vol. 1. lib. 2. tit. 7.* Moller. *ad Const. Elect. 5. Part. 3.* ideoque alleganti coactionem vel importunas flagitationes incumbit probatio. *arg. l. 1. & 2. Cod. de Probat.* Probari autem possunt vel ex confessione ipsius Testatoris, vel ex præsumptionibus & conjecturis urgentibus, quæ probatio hoc casu reputatur pro sufficienti. Berlich. *Part. 2. Concl. 7.* Menoch. *A. J. Qu. lib. 2. cas. 395. n. 50.* Carpz. *d. l. Def. 11.* Lauterbach. *ad ff. d. t. si quis aliq. &c.* Dn. Brunnem. *ad d. l. fin. ff. d. l. n. 5.* Quin etiam in casu deficientis Probationis in subsidium delationi juramenti locum esse posse verius existimo contra Dd. quos allegat Dn. Carpz. *d. l. def. 14.* Lauterbach.

bach. *d. t. modo tamen agatur civiliter, non vero criminaliter. B. Dn. Brunnem. d. l. n. 13.*

§. XII. Annullato autem vel rescisso ita testamento Legata in illo sponte relicta non corruunt, sed omnino debebuntur. Moller. *d. l. & lib. 3. Semestr. 32. Gail. lib. 2. obs. 113. n. 1.* quia utile per inutile non vitiatur. *cap. utile. 37. de R. J. in 6. imprimis, si alterum ab altero separari queat. Barbof. Locupl. sub voc. Utile ax. 11.* Et sic est casus, ubi aliquis ex postfacto pro parte testatus & pro parte intestatus decedere potest, quæ est pulchra limitatio ad *d. cap. 37. & l. 7. ff. d. t. ubi vid. Dd.*

§. XIII. Ad quemnam vero his casibus devolvatur hereditas, inter Dd. non convenit. Plerique eandem Fisco adjudicant, quos allegat & sequitur Menoch. *lib. 2. A. J. Qu. cas. 395. n. 5. seqq.* Nos cum B. Dn. Brunnem. *d. l.* hic rem ad causam intestati reducimus: Videntur enim in eo lapsi interpretes, quod existimarim, jure testamentum istud subsistere, quo sane casu hereditas acquireretur ei, qui heres est institutus, à quo postea tanquam ab indigno Fisco eandem auferret per *l. Marcellus. 3. §. f. ff. ad Sctum Trebell.* quod tamen acriter impugnat Pantschman. *lib. 2. Quest. pract. 22. n. 23. seqq.* diversa liquidem est ratio in prohibente, de quo *l. 1. & 2. ff. & l. 2. C. si quis alim. test. prob.* loquuntur, & in cogente, de quo *l. 1. C. d. t. cum in casu coactionis testamentum sit ipso jure nullum. l. qui testamento. 20. §. f. ff. qui testam. fac. poss. l. 32. pr. ff. de Her. Instit. Jason. in l. 1. C. si quis aliq. test. prob. Anton. Faber in Cod. Sabaud. dict. tit. Def. 1. n. 3. Arnold. Reyger in Thes. Jur. sub voc. Testamentum n. 116. Dn. Struv. Jurispr. Forens. lib. 2. tit. 30. Hahn. ad Wesenb. Paratit. Tit. si quis aliq. &c. Lauterbach. ad ff. eod. Dn. D. Brunnem. ad dd. ff. & C. ex testamento autem nullo nec hereditas acquiri, nec consequenter à Fisco auferri possit. Emigratiff. Dn. D. Stryke in tr. de Success. ab intest. Diss. 12. cap. 1. th. 20.*

§. XIV. A communi igitur hoc casu recedimus, & nullum Fisco locum relinquimus, cum præsertim in dubio contra Fiscum sit pronuntiandum. *l. 10. ff. de Jure Fisc. Alciat. 3. pres. 41. Negusant. tract. de Pign. & hypoth. membr. 4. part. 2. num. 117. seqq. Bachov. ad Wesenb. tit. si quis aliq. &c. Harprecht. in tr. Crim. ad §. 3. Inst. de Publ. judic. n. 55. Möller. ad Const. Elect. 5. part. 3. in f. & lib. 3. Semestr. 42. Pantschman d. l. n. 33. seqq. Dn. Brunnem. Cent. 1. Dec. 85. Dn. Stryke d. l. th. 21. ab. præjudiciis confirmant.*

§. XV.

§. XV. Et hæc sententia æquitati maxime est consentanea, cum durum alias esset, si Agnatus insons, cui jam Lex & natura hereditatem destinaverat, per dolum alterius commodo suo privaretur. Peretz. ad Cod. tit. si quis aliq. test. prob. in f.

§. XVI. Si tamen ipse compellens proximior sit Agnatus, aliud forte dicendum esset, nec conqueri possent ordine sequentes, cum nihil juris in ipsos sit transmissum. Jul. Clarus in Pract. Crim. qu. 79. in f. Dn. D. Stryke d. l. & in Disp. de Jur. Blandit. cap. 4. n. 37. & seqq.

§. XVII. Dicta hæctenus procedunt etiam, si quis multis & assiduis persuasionibus ad testandum fuerit inductus. Menoch. de Presumpt. lib. 6. Pras. 6. n. 58. & lib. 2. A. J. Qu. cas. 595. n. 41. Colleg. Argent. tit. si quis aliq. test. prob. th. 3. n. 4. Carpz. Part. 3. Const. 23. Def. 30. n. 15. cum persuasiones sint loco compulsionis, & coactionis. arg. l. eum qui 5. C. de Apostat. & habeant in se vim violentiæ l. un. C. de Rapt. Virg. etiam si fiant volenti. dd. ll. & l. 3. §. si quis volentem. 5. ff. de Hom. lib. exhib. siquidem etiam is compellitur, qui assiduis precibus sollicitatur. Afflict. Dec. 69. num. 6. Ruin. Vol. 3. cons. 60. n. 22. quod Samson in sua Delila est expertus, Judic. 16. v. 16. Imo plus est persuadere, quam vi compellere. l. 1. §. persuadere 3. ff. de Serv. corrupt. Cravett. Cons. 82. n. 5. & Cons. 192. n. 12. Menoch. de Presumpt. lib. 4. pras. 10. & 12. ex crebris siquidem persuasionibus non solum dolus ex re ipsa, sed etiam ex proposito satis aperte arguitur. l. cum quis persuaserit. 31. & ibid. Bart. ff. de Dol. Mal. Gloss. in l. apud Celsum 4. ff. de Dol. mal. & met. except. in verb. causa. Barbof. Locupl. sub voc. Persuasio, ax. 1. quod maxime verum est, si quis in persuadendo utatur mendaciis. Hartm. Pist. P. 1. qu. 39. n. 4. Pruckman. vol. 1. Cons. 12. n. 26. Carpzov. d. l. Def. 3. Dn. Brunnem. dd. ll. Mevius part. 16. Dec. 146.

§. XVIII. Idem judicium esto de blanditiis immodicis & instantissimis. Quo etiam referri potest, si uxor dicat: nisi heres instituta fuerit, fore, ut mœrore extingvatur, & dies ejus decurtentur. Cothm. Vol. 1. cons. 29. n. 149. nam hæ vim minarum habere creduntur, & effectum justii metus. Cuno de pact. lib. 1. cap. 6. n. 145. Barbof. Locupl. sub voc. Blanditia ax. 2. Sicuti & Potentiorum assentationes fraude non carent. Gloss. in l. 1. C. si Rect. prov. & in l. 1. ff. quod juss. Mascard. de probat. vol. 2. concl. 1. quæ ea propter appellantur preces armatæ, uti scribit Auëtor Chiliadis in 5. Chiliade Cent. 1. verb. preces armatæ. In

quas aciter invehitur Cicero *lib. 3. Offic. pag. m. 95.* dicens: Mihi quidem hereditates istæ non honestæ videntur, quæ malitiosis blanditiis officiorum, non veritate sed simulatione sunt quæsitæ. Conf. Cache-
ran. *Dec. Pedemont. 179. n. 4.* Loccen. *in Synops. Jur. Sued. p. 217.*

§. XIX. Aliud certe dicendum, si persuasiones & blandæ istæ suggestiones sint modicæ, & dolo careant, nam tunc etiam in ultimis voluntatibus non sunt prohibitæ. Menoch. *Conf. 431. n. 40.* Arnold Reyger. *in Thesaur. Jur. sub voc. Testamentum. n. 259.* Barbof. *Locuplet. sub voc. Blanditia. & Dd. commun. ad l. fin. ff. & Cod. si quis aliqu. test. prohib.* Unicuique enim licet rem suam bene agere fraude omissa. Menoch. *A. 7. Qu. lib. 2. cas. 395. n. 42.* & libertati voluntatis humanæ non officiunt verba delinifica, nec cogit, qui rogat, sed rogati arbitrio relinquit, an precibus locum dare velit, an non. Dn. D. Stryk. *in Disp. de Jure Blandit. cap. 4. n. 1. & in tract. de Success. ab Intestato Diss. 12. th. 19. cap. 1.* & aliud est cogere, aliud blanda voce testatorem compellere *l. Captatorias 70. ff. de Her. Inst.* Dn. Brunnem. *ad d. l. ult. C. d. r.*

§. XX. Sic iudicium uxoris supremum maritali sermone in se provocare non est criminofum per *text. in l. ult. ff. & C. d. r.* sed conjux conjugem mellitis loquelis & verborum lenociniis ad se instituendum licitè inflectere potest. Gail. *lib. 2. obs. 117. n. 4.* Carpz. *p. 3. Const. 5. D. 7.* quod etiam ad Novercam extendit Hartman. *Pistor. lib. 1. qu. 29.* ubi hanc sententiam annexo præjudicio confirmat, quamvis blanditiis & instigationibus novercalibus ita deliniti Patres malignum plerumque iudicium sanguini suo inferre soleant, ut loquar cum Jcto Cajo *ex l. non est 4. ff. de inoffic. testam.*

§. XXI. Imo nec in foro conscientie moderatæ blanditiæ rejiciuntur, sed legata ad pias causas, Ecclesie nimirum per blanditias procurata valent. Emanuel Soarez. *in Thes. Recept. Sent. sub voce Captatoria. B. Dn. Brunnem. ad d. l. fin. ff. si quis aliqu. &c. Dn. D. Stryke in Disp. de Foro conscient. cap. 4. n. 35.*

§. XXII. Et his blanditiis similia sunt alia verba delinifica curialia sine fuce prolata: ut si quis sua benemerita exponat Testatori, quo eò facilius instituatur heres. Dn. D. Stryke *in Disp. de Jure Blandit. cap. 4. n. 4.* Et lachrymæ, ut præjudicio demonstrat. Farin. *de Fals. & simul. qu. 161. n. 87.* Nec non munuscula, quæ non inconcinne ha-
mata

mata & viscata vocat Wissenbach. *ad ff. part. 1. Disp. 59. th. 10. 11.* Joh. à Sande *Dec. Frisic. 1. Def. 11.* Gothofr. *in l. 70. ff. de Her Inst. ubi agit de testamento reciproco.* Conf. Anton Faber *in Cod. Sabaud. tit. de Testam. Def. 18. & 19. & tit. de Her. Inst. Def. 11.* Menoch. *conf. 408.*

§. XXIII. Cum autem blanditiæ, persuasiones & reliquæ supra recensitæ Suggestionum species non solum intervenire possint in hunc finem, ut quis condito testamento se heredem instituat, sed etiam, ne quis plane testamentum faciat, hinc ordinis ratio merito postularet, ut de hoc quoque casu paucula subnecteremus, at vero cum nullam fermè diversitatis rationem hic deprehendamus, omnia ad nauseam repetere fastidientes, idem in utroque jus obtinere constituimus, nisi quod hic Dd. hereditatem non assignent Agnatis, sed Fisco per *l. 1. ff. & l. 2. C. si quis aliq. test. prob.* propter summam sc. quæ hic subest, rationis diversitatem, id quod pluribus deducit & persequitur B. Dn. Brunnem. *ad l. ult. ff. & l. 1. C. d. t. Dn. D. Stryke in tract. de Success. ab Intest. Disp. 12. th. f. cap. 1. & Dd. passim.*

§. XXIV. Quo casu tamen læsis ratione damni & interesse datur regressus adversus ipsum prohibentem. *Gloss. in l. 2. Cod. si quis aliq. test. prob. Jason. in l. 1. C. eod. Menoch. A. J. Qu. lib. 2. Cas. 395. n. 27.* ubi post alios scribit, quod tunc Agnatis etiam concedendum sit iuramentum in litem. id quod etiam haud obscure innuere videtur *Fürstl. Meckl. Land- und Hoffgerichts-Ordnung. Part. 2. tit. 31. verb. Erbschaft.*

§. XXV. An autem hic semper Fiscus sit præferendus, merito dubitaveris per *l. 2. §. 1. ff. si quis aliq. test. prob. l. 5. §. 5. ff. de Nov. oper. nunc.*; Si dicam, quod sentio, hic perinde ut in casu coactionis Fisco nihil tribuo, nisi prohibens ipse sit proximior Agnatus, qua de re notabilis & elegans est *Gloss. in l. 1. verb. fisco locum ff. si quis aliq. &c.* quam omnino perpende.

CAPUT IV.

DE

Suggestionibus, earumque Jure circa Delicta.

§. I. Dum

§. I.

DUm ad delicta pedem jam profero, promissi Cap. I. interpositi memor, de Suggestionibus quibusdam internis, puta Furore, Melancholia, Somniis & Ebrietate quædam præmittenda duxi, antequam ad externas progressum facerem.

§. II. A furore itaque ut initium summam, non sollicitus ero, unde furor proveniat, an sc. ex causa naturali, an supernaturali, an vero mixta; de quo disputat Paul. Zachias in *Quest. Med. Legal. lib. 2. tit. 1. qu. 9. & 18.* cum hæc parum ad nos pertineant, sed hoc tantummodo quæritur; An furiosus delinquens & alterum dæmoniadis suggestionibus occidens iterum puniri possit; Quod omnino negandum cum Jodoc. Damhoud. *Prax. Crim. cap. 85.* Carpz. *Prax. Crim. part. 3. qu. 145.* Dn. Struv. in *S. J. C. Exerc. 48. th. 10. & Dd. passim.* In delictis siquidem spectatur voluntas & propositum. *l. qui injuriæ. 53. pr. ff. de Furt. l. Divus. 14. ff. ad L. Cornel. de Sicar. & delictum non imputatur, ubi dolus non est.* Barbof. *Locupl. sub voc. Delictum. ax. 18.* jam vero furiosi nulla est voluntas. *l. qui servum. 47. ff. de Acq. & omitt. her. l. furiosi. 40. ff. de R. J. æquiparatur etenim in delictis infanti. l. infans. 14. ff. ad L. Corn. de Sicar. Art. 179. Const. Crim. & ignorantia L. filiusfamilias. 18. §. 1. ff. qui test. fac. poss. imo & pro absenti & quasi mortuo reputatur in l. 2. §. 1. ff. de Procurat. l. 124. §. 1. ff. de R. J. Accedit, quod furiosus ipso furore sic satis puniatur, cum furor & dementia per se sit pœna & afflictio d. l. infans. ff. ad L. Corn. de Sicar. & l. Divus. 14. ff. de Offic. Pres.*

§. III. Id quod in tantum procedit, ut furiosus ne quidem de delicto ante furorem commisso plecti debeat. Jul. Clarus in *Pract. crim. quest. 60. num. 7. seqq.* Menoch. *A. J. Qu. lib. 2. cas. 325. num. 12.* Theod. Petr. *concl. crim. 223.* Harprecht. in *Tract. crim. ad §. item L. Cornelia. 5. Inst. de Publ. Judic.* Arnold. Reyger. in *Thes. Jur. sub voc. furiosus. n. 32.* Gail. *lib. 2. obs. 110. n. 22.* sc. propter periculum salutis æternæ, & quod non sentiat, se puniri. Dn. Carpz. in *Prax. crim. part. 3. qu. 145. n. 22.*

§. VI. Sanè, si furiosus dilucida habeat intervalla, de delictis in intervallis istis perpetratis omnino teneretur, & minimum pœnæ subjiçendus esset extraordinariæ. Cuno de *Pract. lib. 1. cap. 11. §. 36. & 55.* Carpz.

Carpz. *d. qu. 145.* Idem indicandum, si delictum in furore commissum in intervallis rati habeat. Paul. Zachias *lib. 2. tit. 1. qu. 16. n. 31.*

§. V. Quomodo autem furor probetur late tractant Mascard. *de Probation. Vol. 2. conclus. 824.* Menoch. *de Prasumpt. lib. 6. pres. 45.* Boerius *Dec. 23.* Cuno *de Pact. d. l.* Tribuendum scilicet id potissimum est iudicio prudentis iudicis, qui in actiones ejus antecedentes diligenter inquiret, & num istæ mente capti ac furiosi, an sana mente præditi hominis sint, cognoscet; sicuti iudici ea cognitio & exploratio injungitur in *l. 13. §. fin. l. 14. ff. de Off. Pras.* Et nuper quoque ita ab Amplissima hac Facultate Juridica Responsum audivi. Conf. Magnif. Dn. D. Stryk. *in Disp. de Dement. cap. 2. §. 16.*

§. VI. Si tamen furor sit notorius, non opus est, ut probetur, cum notoria probatione non indigeant. Mascard. *de Prob. Vol. 2. concl. 1108.* & *ibid. alleg. Barbof. Locupl. sub Voc. Notorium. Ax. 7.* Nam tunc demens de præterito præsumitur etiam demens de præsentis, & semel furiosus semper præsumitur furiosus, afferentique contrarium incumbit probatio. *L. filium. 60. ff. de A. & O. Hered. L. cum aliis. 6. & ibid. Gloss. in. verb. desperatur Cod. de Curat. Fur. Arnold. Reyger. in Thesaur. jur. sub. voc. furiosus. n. 19.* Quod tamen varie declarant & limitant. Mascardus. Menochius. Boerius. Cuno. Zachias. Carpz. *dd. ll. conf. Heig. Part. 2. Qu. 38. n. 1. seq.*

§. VII. Quæ de furore superius disputata, in Melancholia ubiq; non procedunt. Nam quamvis Melancholici quandoque furiosis comparentur. Paul. Zachias *lib. 2. tit. 1. quest. 9.* cum tamen mente non sint plane capti, sed ratione quadam licet imperfecta utantur, Dn. Struv. *in Synt. J. C. Exerc. 48. th. 10. n. 2.* ideoque, si delinquant, pœna illis extraordinaria dictatur. Theodor. *in Colleg. Crimin. Disp. 20. th. 4.*

§. VIII. Non intelligo autem hic Melancholicos in summo gradu, utpote qui inter furiosos merito referendi Zachias *d. qu. 9. in fin.* & hinc ab omni pœna sunt immunes, *per deducta super.* Neque hic indigitantur Melancholici in gradu infimo, ut sunt timidi, avari, cupidi, iracundi, de quibus agit *l. 1. §. f. & l. 2. ff. de Ædil. Edict.* nam hos, si deliquerint, à pœna ordinaria exemptos esse, nemo facile dixerit. Petr. Heig. *Part. 2. qu. 38. num. 33.* imo dixisse ridiculum foret. Dn. D. Stryke *d. Disp. cap. 5. §. 3.*

§. IX. Sed de iis Melancholicis nobis est qui atra bile acriter
D vexati

vexati in diabolicam ducuntur tristitiam. Dn. D. Stryke *d. l. cap. 4. §. 70.* quapropter etiam a Theologis obsessis fere æquiparantur. Balduin. *in Cas. consc. lib. 3. cap. 4. in præm* Et hi, licet non planè absolvendi tamen quodammodo sunt excusandi *l. omne delictum. 6. §. 7. ff. de R. milit.* Unde etiam fit, propriis corporibus violentes intulerint manus, ad honesta sepultura non arceantur, quamvis ratione ceremoniarum moderatio adhiberi soleat, testante ipsum praxi quotidiana. Conf. Joh. Philip. *Us. pract. lib. 4. Eclog. 86.* Carpz. *Jurispr. consist. lib. 2. tit. 24. Def. 376.* & remissive Dedeken. *in Thesaur. Consil. vol. 1. lib. 2. memb. 2. Sect. 8. n. ult.*

§. X. Quid autem de salute illorum sit sentiendum, jam non disquirimus, nec nostrum quoque est hac in re iudicium præcipitare. Videri interim potest Balduinus *in Cas. consc. d. cap. 3. cas. 14.* Id saltem Imoneo, quod bona eorum confiscationi non subiaceant, de quo vid. *qui rei. 3. §. si quis autem 4. ff. de Bon. eor. qui ant. sentent. l. 1. C. eod.* & ibid. Dn. Brunnem. Conf. Jul. Clarus *in pract. crim. quest. 68. n. 37.* Heig. *part. 2. quest. 36.* Arnold. Reyger. *in Thesaur. Jur. sub. voc. Bona. n. 96. seqq.* Dn. Struv. *d. Syntagm. Exercit. 49. th. 107.*

§. XI. Melancholicis, vel, ut rectius loquar, furiosis similes sunt dormientes. Jodoc. Damhoud. *in prax. crim. cap. 86. n. 10.* in somno etenim mens depravatur. Paul. Zachias. *lib. 2. tit. 1. quest. 12.* & dormiens nullius dicitur esse pretii, non secus ac is, qui in vivis non est. Quomobrem etiam absolute mortuo comparatur. Menoch. *A. J. Qu. lib. 2. cas. 327. n. 6.* sicuti autem nec mortuus nec furiosus peccare, nec per consequens puniri potest, ita quoque de Noctambulo delinquente idem statuendum erit *per text. express. in Clement. un. verb. Dormiens. de Homicid. & ib. Dd. Bart. in l. pœna parricidii 9. ff. ad L. Pompej. de parricid. Jason. in l. 1. §. 1. in Coll. 2. ad fin ff. de A. vel. A. possess.* Arnold. Reyger. *in Thesaur. Jur. sub voce crimen. §. 98.*

§. XII. Quod tamen merito temperandum: nisi dormiens seu Noctambulus in culpa fuerit, cum sciret, se vitio isto laborare, quod se. dormiens surgere, & vim inferre soleat, nec tamen cubiculo se includi curaret, vel alio modo huic malo consulere. Damhouder. *in prax. Crim. cap. 69. n. 8. & cap. 86. n. 13.* quo casu pœnæ extraordinariæ locus esse posset. Jul. Clarus *in pract. Crim. qu. 60. n. 13.* Menoch. *A. J. Qu. lib. 2. cas. 327. n. 3.* Dn. Struv. *Ex. 48. th. 10. in f. Gail. l. 2. obs. 110. n. 29. seqq.*

§. XIII.

§. XIII. Et hæc etiam quoddammodo applicari poterunt ad Ebrietatem. Nam licet ebrius delinquens propter deficientis delicti formale à pœna ordinaria eximatur, ab extraordinaria tamen non erit planè immunis. Jul. Clarus *in pract. d. l. Harprecht. in Tr. crim. ad §. non solum. 11. Inst. de Injur. n. 15.* Paul. Zachias. *d. quest. 11. num. 32. seqq.* Arnold. Reyger. *in Thesaur. sub. voc. Ebrietas. n. 1. seqq.* Carpz. *part. 3. quest. 146. n. 32. seqq.* cum ebrietas sit rabies voluntaria. Cæpol. *ad tit. ff. de Ædil. Edict. pag. m. 31. & culpa semper casum præcedere solet. l. omne delictum 6. §. 7. vers. per vinum. ff. de R. milit. Bald. in l. data opera. 11. Cod. qui accus. poss. Gail. lib. 2. obs. 110. n. 25.* Quin, si ebrietas ad malum patrandum fuerit captata, sc. si quis ad hoc computaverit, ut delictum eo excusabilius perpetrare posset, ordinariæ pœnæ omnino locus esset. *C. inebriarunt. 15. qu. 1. Bald. in Repet. l. 1. C. unde vi. n. 10. Jodoc. Damhoud. in prax. Crim. cap. 84. n. 15. seqq.* Barbof. *Locupl. sub. voc. Ebrietas. ax. 1. in fin.* Quod etiam procederet, si quis de delicto in ebrietate commisso (idem in somno) postea mentis compos gloriatur; Illa enim jaçtatio efficit, ut ratum habere videatur, quod malè egerit, & ob id venia aliqua dignus non erit. Menoch. *A. J. Qu. lib. 2. cas. 326. & 327.* Carpz. *part. 3. quest. 146. per tot.* Si tamen planè sine culpa quis ebrius factus sit, puta, quod socii ipso inscio aliquid in vinum vel cerevisiam conjecissent, ex quo inebriaretur, tunc ipsum prorsus excusandum censeo cum Jul. Claro *in pr. Crim. qu. 60. n. 14*

§. XIV. Visis ita Suggestionibus internis, delictis causam præbentibus, considerandum nunc quoque erit, quatenus per suggestiones externas delicta committantur, id quod potissimum fieri potest Mandato vel consilio.

§. XV. Vocantur hæc delicta à Theologis aliena, teste Damhouderio *in Prax. Crim. cap. 135.* cum tamen merito suo dicenda essent propria, quia, quod quis per alium facit, ipse fecisse reputatur. *cap. qui facit. 72. X. de R. J. in 6.* Barbof. *Locupl. sub. voc. Alius. ax. 1.* & nihil interest, ipse quid faciat, an per alium fieri curet, causamve crimini præbeat. *l. 3. §. item. 4. l. nihil interest. 15. ff. ad L. Cornel. de Sicc. l. non ideo minus. 5. Cod. de Accus. Anton. Faber. in Cod. Sabaud. tit. de Fid. Instrum. Def. 19. n. 5.*

§. XVI. Quare etiam Summi Dei judicio cædes Uriæ imputatur Davidi, cum tamen David Uriam ipse non occidisset. *2. Sam. 12. v. 9.*

& Absolon interfecisse dicitur fratrem Ammonem, quem famulis trucidandum objecerat. 2. *Sam.* 18. v. 28. & 30.

§. XVII. Nam licet mandans non sit causa physica delicti, est tamen causa moralis, cui etiam effectus in genere morum imputatur. D. Bernhard. Schultze in *Explan. Precepti 1. Decalogi. 5. Non occides. th. 17.* & hinc effectus secuto delictum mandantis & mandatarii unum & idem est. Bart. in *l. sed si unius. 17. §. servus. 2. ff. de Injur. n. 5.* Farin. *Vol. 1. conf. 85. n. 76.* adeoque uterque pariter obligatur, quia mandans delinquit mandando, mandatarius exequendo. Barbof. *Locupl. sub. voc. Mandatum ax. 18.*

§. XVIII. Et hoc procedit, sive respicias interesse læsi, sive Reipublicæ. Sic mandans tenetur læso actione injuriarum *l. Non solum 11. pr. ff. de Injur.* Imo actione de dolo. *l. Consilii. 47. ff. de R. J. Dn. Brunnem. ad l. 6. ff. Mand. n. 6.* Mandatarius vero etiam ex *L. Aquilia tot. tit. ff. & Cod. ad L. Aquil. & ibid. Dd.* & in judicio criminali mandans & mandatarius eadem afficiuntur pœna, *l. 1 §. dejecisse 12. ff. de Vi. & vi armat. l. is damnum. 169. ff. de R. J. l. non solum. 11. §. si mandato. 3. ff. de Injur. l. non ideo minus. 5. Cod. de Accusat. & ibid. Gloss. & Dd. Cacheran. Dec. Pedemont. 166. num. 9. seqq. Jodoc. Damhoud. in *Prax. Crim. cap. 70. & 135.* Carpzov. *Prax. Crim. part. 1. quest. 4. n. 9.* Lauterbach. *ad ff. tit. ad L. Cornel. de Sicar. Dn. Struv. Exercit. 48. th. 12. n. 3. & ib. alleg. Vinnius ad §. 7. Inst. Mand.**

§. XIX. Sane, si ipsam delicti qualitatem intueamur, mandans plus delinquit, quam madatarius, per textum elegantem *Joh. XIX.* ubi Christus dicit Pilato ipsum ad mortem condemnanti: *Qui me tibi tradidit, majus peccatum habet.* Add. *Can. cum homo 19. C. 23. qu. 5.* Unde & Aristoteles eum, qui mandavit vel consuluit, plus peccasse vult, quam qui fecit *1. Rhet. cap. 7.* Quod etiam tenet *Gloss. in l. Athletas. 4. §. Pomponius. 3. ff. de His qui not. infam. & in cap. Gaudemus. de Divortiis & Bald. in l. non ideo minus. 5. Cod. de Accusat. n. 19.* ubi ait, quod mandans dicatur causa magis principalis, quam mandatarius. Quod tunc sine dubio verum est, si mandatarius parere necesse habeat, nam tunc mandans solus tenebitur. *arg. l. cum servo. 107. & l. is damnum. 169. ff. de R. J.* quamvis tamen in delictis atrocioribus mandatarium non absolverim. *l. ad ea. 157. pr. ff. d. t. Jul. Clarus in Pract. Crim. quest. 60. n. 15. seqq. Wesenbec. ad ff. tit. de Injur. n. 4. Arnold. Reyger.*

Reyger. in *Thesaur. Jur. sub voc. Mandatum. n. 7.* Dn. Brunnem. ad l. 37. ff. ad L. Aquil. Barbof. Locupl. sub voce Mandatum. ax. 4. nisi quod pœna quandoque mitigari soleat. Dd. dd. ll. & passim alibi.

§. XX. In crimine Assassini moribus plerorumque locorum hoc specialiter receptum est, ut Assassinus s. Mandatarius majori afficiatur pœna, quam Assassinator. Tiber. Decian. in tract. Crimin. lib. 9. cap. 30. Petr. Theodor. in Colleg. Crim. disp. 7. th. 6. Jodoc. Damhoud. in Prax. Crim. cap. 85. n. 4. quæ sane consuetudo summa nititur ratione. Nam gravius utique est, spe fœdisissimi lucri occidere, quam calore iracundiæ vel alia de causa aliquem vita privare. Menoch. A. J. Qu. lib. 2. cas. 357. n. 14. Anton. Gometz. Var. Resol. Tom. 3. cap. 3. n. 10. cum dolorem proprium temperare sit difficile, & incensus ira vel propria offensa non videatur esse in plenitudine intellectus arg. l. Grachus. 4. C. ad L. Jul. de Adult. art. 137. Const. Crim. Carpzov. Pr. Crim. Part. 1. quest. 19. n. 9. iste autem, qui delinquit corruptus pecunia, nullam delicti sui excusationem proferre possit, sed interventus pecuniæ delictum reddat atrocius. arg. Art. 130. Const. Crim. Bart. in l. non solum 11. §. si mandato. 3. ff. de Injur. Tiberius Decian. d. cap. 30. n. 13. Jul. Clarus Recept. Sentent. lib. 5. §. Assassinium n. 7. Harprecht. in tr. Crim. ad §. item l. Cornelia. 5. Inst. de Publ. Judic. n. 235. Exemplum insigne est in L. Cicero. 39. ff. de Pœn. ubi vid. Bart. & Dd.

§. XXI. Neque hic attenditur, an pecunia revera intervenerit, an vero tantum promissa fuerit, an lucrum sit magni an parvi pretii, cum non quantitas & qualitas lucri inspiciatur, quam ipsi homicidium turpis lucri causa commissum. arg. cap. pro humani. 1. de Homicid. in 6. Bald. in l. non ideo. 5. C. de Accusat. Farinac. lib. 1. tit. 5. quest. 44. & 123. Mascard. de Probat. vol. 1. concl. 138. n. 1. Jod. Damhoud. dict. cap. 85. n. 5. seqq. quod in jure tam horrendum, crudele & execrabile reputatur, ut etiam conatus pœna plectatur ordinaria. Gloss. in l. 2. ff. quod quisq; jur. in alt. & in d. cap. pro humani & Dd. ibi Mascard. d. l. n. 2. Menoch. A. J. Qu. lib. 2. cas. 360. n. 42. seqq. Hippol. de Marsiliis in Pract. Crim. §. examinanda. n. 26. Dn. Struv. Exercit. 48. th. 5. seqq. modo tamen ad actum proximum sit deventum, sicuti contra Baldum, Felinum & alios rectius autumo cum Farinacio, Deciano, Theodoro & cæteris, quos refert Cothman. vol. 3. Conf. 29. n. 302. seqq. Faber in Cod. Sabaud. tit. de Pœn. Def. 20. Harprecht ad d. §. 5. Inst. de Publ. judic.

judic. n. 236. Carpzov. part. 1. Quest. 19. n. 52. seqq. Cui sententiæ etiam adstipulari videtur Jodoc. Damhoud. *in Prax. Crim. d. cap. 85. num. 2.* quare non video, quo pacto à citato Dn. Carpzovio ut contrarius allegetur. Conf. Jul. Clarus *in Pract. Crimin. qu. 92. per tot. Robert. Maranta in Spec. aur. part. 4. Distinct. 1. n. 70. & post illud in Disp. 3. num. 16. Octav. Cacheran. Dec. Pedemont. 19. n. 2. seqq. Wessenbec. in Paratit. tit. ad L. Corn. de Sicar. n. 16. Dn. Struv. d. l. Barbof. Locupl. sub voc. Affectatio. ax. 7. Dn. Tabor. ad art. 187. Const. Crim. & in Disput. de Conatu punibili. ubi simul explicant, quid quoad pœnam conatus de consuetudine hodiè obtineat.*

§. XXII. Sed quæ de mandato antea retulimus, tum demum vera sint, si mandatarius absque mandato delictum non fuisset commissurus. Boerius *Dec. 262. Menoch. A. J. Qu. lib. 2. cas. 351. n. 17. & 22. & cas. 352. n. 1. & 13. Jodoc. Damhaud. in prax. Crim. cap. 135. Dn. Struv. d. Exercit. 48. th. 12.* (quod quomodo sit cognoscendum & dijudicandum declarat Dn. Carpz. *part. 1. qu. 4. n. 29.*) alias etenim mandanti extraordinaria tantummodo pœna ex arbitrio judicis imponenda foret. *arg. art. 148. Const. Crim. Lauterbach. ad ff. tit. ad L. Cornel. de Sicar.* In dubio tamen delinquens non præsumitur facturus sine mandato vel consilio B. Dn. Brunnem. *ad d. l. 6. ff. Mand. n. 11. licet dissentiat Cacheran. Dec. Pedem. 166. n. 10.*

§. XXIII. Et hanc distinctionem contra Jasonem Clarum & alios recte defendit Dn. Carpzov. *d. l. n. 27.* nam, qui mandatum dat illi, qui antea sibi jam proposuit delictum, is propriè delicti causa dici nequit, sed habet se tantum ad istud concomitanter, & sic ipsum eadem cum mandatario pœna affici iniquum esset. Hug. Grot. *de Jure Bell. & pac. lib. 2. cap. 17. §. 10.* ac licet quis malam mandantis intentionem puniendam velit, tamen malitia ista sic satis coercetur judicis arbitrio, Menoch. *A. J. Qu. lib. 2. cas. 352. n. 13.* quod etiam pro ratione circumstantiarum quandoque ad mortem usque extendi posse nullus dubito *arg. i. sacrilegii 6. pr. ff. ad l. Jul. Pecul. Art. 178. Const. Crimin. Gloss. in §. in summa. 10. Inst. de Injur. Rob. Marant. d. Dist. 1. n. 59. seq. & d. Disp. per tot. Harprecht. in Tr. Crim. ad §. in summa 10. Inst. de Injur. n. 14. seqq. Arnold. Reyger. in Thesaur. Jur. sub voc. Pœna. n. 28. quicquid contradicat Jul. Clarus in pract. Crim. quest. 83. n. 11. Petr. de Ferrar. in pract. Aur. in forma Inquisitionis. pag. 541. in addit. Hippol. de Mar-*

EARUMQUE JURE CIRCA DELICTA.

31

de Marsiliis in *Pract. Crim.* §. *Opportune*. n. 50. Octav. Cacheran. *Dec-Pedemont.* 104. in f. Anton. Faber in *Cod. Sabaud. tit. de Pœn. Def.* 6.

§. XXIV. At quid, si quis hominem vulnerari mandet, protestans, ne occidatur, mandatarius autem istum interficiat, annon tunc mandans ordinaria homicidii pœna erit afficiendus? Quod exercitii causa contra communem negare placet; cum mandati fines accuratissime sint custodiendi *l. diligenter. 5. ff. Mand. l. si procurator. 10. Cod. de Procur. cap. cum olim. 32. X. de Offic. deleg. &* qui animum occidendi non habet, pœna *L. Corneliæ* non teneatur *L. 1. §. Divus. 3. ibi quamvis ferro. ff. ad L. Corn. de Sicar. l. 1. Cod. eod.* siquidem in *L. Cornel.* magis consideratur animus quam actus, ut ex Claudio Aprutino loquitur Petr. de Ferrar. *d. l. in Addit. p. 544* Et licet vulnera non dentur ad mensuram, adeoque mandans ratione latæ culpæ quoddammodo in dolo esse videatur *arg. d. l. 1. C. ad L. Cornel. de Sicar. Jul. Clarus in Pract. Crim. quest. 89. n. 5. Menoch. A. 7. Qu. lib. 2. cas. 352. n. 2. Carpz. part. 1. qu. 1.* tamen in delictis sub dolo lata culpa non continetur *L. in lege 7. ff. ad L. Corn. de Sil. Barbof. Locuplet. sub voc. Culpa. ax. 15. §. 21. & Dd. passim.* & pœnalia potius sunt restringenda quam extendenda. *l. interpretatione. 42. ff. de Pœn. Johan. à Reberteria in Topic. Jur. loco à simili. pag. m. 20. Conf. hic. l. item Mela. 11. §. Celsus scribit. 3. l. huic scriptura. 15. §. 1. ff. ad L. Aquil. Mascard. de probat. vol. 2. concl. 864. Ludovic. Gilhaus. in Arbor. judic. crim. c. 2. tit. 12. n. 12. Fachin. lib. 1. Controv. Jur. cap. 36. Bronchorst. cent. 2. Miscell. Controv. assert. 65. Harprecht. in tract. Crim. ad §. item. L. Cornelia 5. Inst. de publ. judic. n. 80. seqq. Dn. Frantzk. Exerc. ad Instit. final. quest. 8. Sebast. Schelkens ad Inst. tit. Mand. ubi simul ad contraria respondent. Add. Vinnius ad §. 7. Inst. Mand. & ibi alleg.*

§. XXV. Quomodo autem hic mandatum probetur, Dd. tractant alibi. Ipse in defectu aliarum probationum confessionem s. nominationem mandatarii etiam locum ad torturam facere arbitratur. Jul. Clarus in *pract. crim. quest. 25. n. 12.* Hippol. de Marsiliis in *pr. Crimin.* §. *diligenter.* n. 37. Farinac. *lib. 1. tit. 5. quest. 44. per tot.* Menoch. *de presumpt. lib. 1. pras. 89. n. 75.* modo tamen ea concurrant adminicula, quæ per *Art. 31. Const. Crim.* in nominatione Socii Criminis requiruntur. Mandatarius enim & Mandans Socii criminis sunt, unde & quæstioni non aliter fides habenda, quam concurrentibus iis, quæ in quæ-

in quæ-

in quæstione & nominatione Sociorum criminis jura postulant. Zanger. de Quæst. & Tortur. cap. 2. n. 79. Anton. Faber in Cod. Sabaud. tit. de pæn. Def. 5. Carpzov. part. 3. qu. 21. n. 40. cum similiū eadem debeat esse qualitas & judicium Barbos. Locupl. sub voc. simile. Wesenb. vol. 1. conf. 4. & 9.

§. XXVI. Et hæc equidem de Mandato sufficient, quæ omnia ferè in consilio quoque sibi locum vendicant, nam quamvis in contractibus consilium consultori non sit damnosum. Vid. supra cap. 2. §. 20. & seqq. In delictis tamen aliter obtinet, cum hic versemur in actibus illicitis, qui nunquam debent manere impuniti. Dd. passim. habito tamen semper respectu an consilium ad delictum se habeat casualiter, an concomitanter, an quis sine consilio delictum fuisset perpetraturus an non, ut sic pro ratione circumstantiarum pœna vel intensior vel remissior infligi possit. Jul. Clarus in pract. Crim. quæst. 88. per tot. Menoch. A. 7. Qu. lib. 2. cas. 351. per tot. Theodor. Petr. Concl. crim. 127. Boer. Dec. 162. Johann. Petr. de Ferrar. in pract. aur. in forma Inquisit. pag. 540. Damhaud. in prax. crim. cap. 70. Harprecht. in Tract. crim. ad §. non solum. 11. Inst. de Injur. n. 1. seqq. & ad §. item l. Cornelia. 5. Inst. de publ. judic. n. 97. Emanuel Soaretz. in Thesaur. Recept. Sentent. sub voc. Consulens. & Criminalistæ passim. quæ ipsa cum superius jam satis fuerint discussa, hic iterum repetere supervacaneum duco.

§. XXVII. Id sanè difficultate non caret: an quis aliquem qui ex malitia sua malum patrare decreverat, consulendo inducere possit, ut minus malum eligat? Ubi alii distinguunt inter simplicem propositionem minoris mali, qua ratione excusant consilium Lothi Genes. cap. XIX. vers. 7. seqq. & Judæ Genes. c. XXXVII. v. 26. seqq. & formalem svasionem sive inductionem, sc. ut istam licitam hanc vero illicitam judicent, Alii vero non solum simplicem istam propositionem, sed etiam formalem hanc svasionem defendere allaborant, in qua opera desudat Lessius de J. & J. lib. 2. cap. 13. n. 19. seqq. & lib. 4. cap. 3. n. 33. seqq. & hunc allegans & approbans Augustinus Barbosa sub voce Malum. ax. 8.

§. XXVIII. Nos ab utrisque merito recedimus, firmiter concludentes, quod ab istiusmodi consiliis penitus sit abstinendum Dn. Gerhard. in Confess. Cathol. lib. 1. part. 2. cap. 2. pag. 233. & ex eo Dn. Tabor

Tabor ad Barbofam *d. l. in fin.* cum non sint facienda mala, ut indee-
 veniant bona aut minora mala, juxta illud Pauli *Rom. III. v. 8. relativum*
in cap. ex tuarum. 2. X. de Sorrileg. cap. super eo. X. de Usur. Gloss. in l.
qui sub pretextu. 9. Cod. de SS. Eccles. & Collect. ad d. cap. Rom. III.
 & talia consilia sine peccato vix fieri possint, sed involvant quodam-
 modo cooperationem in malo, quæ nunquam licita esse potest. *Cap.*
qui cum fure. 4. X. de Furt. cap. quanta. 47. X. de Sentent. Excommuni.
l. jubemus. 14. §. Oeconomus. 2. C. de SS. Eccles. & ibid. Gloss. & Dd. Im-
 primis, si quis adhuc habeat tempus & facultatem impediendi & pro-
 hibendi per allegata *Jul. Clar. in Pract. Crim. quest. 87. n. seqq. Harp-*
recht. in Tract. Crim. ad §. Item. L. Cornelia. 5. Inst. de publ. Judic. n. 131.
seqq. Arnold. Reyger in Thesaur. Jur. sub voc. Tortura. n. 96.

§. XXIX. Neque etiam factum Judæ & Lothi in sacris ullibi
 excusari video, non obstante. *2. Petr. 2. ubi Lothus prædicatur justus,*
 quippe quod intelligendum relativè, facta sc. relatione ad reliquos
 concives injustos. Vid. *Polus ad d. loc. in verb. Justus.* quid quod per
 unicum peccatum Justitiam titulus non amittitur, præsertim, si seria statim
 subsequatur pœnitentia, cum sanctissimos etiam graviter lapsos esse,
 ex sacra pagina edoceamur, pari ratione, qua David dicitur Vir se-
 cundum cor & voluntatem Dei, cum tamen homicidii & adulterii
 reus esset. *2. Samuel XI. & XII.*

§. XXX. Sed hæc obiter tantummodo tetigisse sufficiat, neque
 etenim periculosam hanc litem nostram facimus, sed Dominorum
 Theologorum & Moralistarum digladiationi totam submittimus,
 veriti censuram Apellis de Sutore ultra crepidam judicante.

CAP. V. ET ULT.

DE

Suggestionibus, earumque Jure
 in judiciis.

§. I.

EXspatiati hætenus extra judicium, jam in judicium demum
 divertimur, visuri etiam, quid ibidem juris circa Suggestiones
 obtineat.

E

§. II. Com-

§. II. Committuntur autem in iudicio Suggestiones vel à partibus, vel ab ipso iudice.

§. III. A partibus id potissimum fit per obreptionem, uti Dd. loquuntur, quæ in specie vocatur Suggestio falsi in cap. super literis. 20. X. de Rescript. cap. super eo. X. de Appellat. Gloss. in l. prescriptione 2. C. si contra jus vel util. publ. in pr. Barbof. Locupl. sub voc. Suggestio. ax. un.

§. IV. De hac Suggestione notandum, quod Mandata vel Rescripta ad illam impetrata sint ipso jure nulla. l. si quis obrepserit. 29. ff. ad L. Cornel. de Fals. l. etsi legibus. 5. C. si contr. jus vel util. publ. l. 1. & 2. C. si nupt. ex Rescript. petant. & ibid. Gloss. & Dd. Cravett. conf. 68. n. 2. Menoch. A. 7. Qu. lib. 2. cas. 201. n. 2. seqq. Simon Pistor. conf. 1. n. 3. seqq. quod tamen intelligendum de Rescriptis Gratia, non vero iustitia, s. ad lites, utpote quæ per se subsistunt, & per exceptionem Obreptionis demum infirmantur. l. 1. & 2. C. si contr. jus vel util. publ. & ib. Gloss. & B. Dn. Brunnem. cap. ex parte 3. X. de Capell. Monach. Bald. in l. 2. C. de LL. & in l. ult. C. sent. rescind. non poss. n. 4. quamvis id variè declaret & limitet Sigism. Scaccia de Judic. lib. 1. cas. 64. num. 9.

§. V. Obreptione etenim quæ fiunt, omnino sunt cassanda cap. cum dilectus. 32. X. de Elect. cap. cum olim. 12. X. de Sent. & Re judicat. cap. si aliquando 41. & seqq. X. de Sentent. Excommun. cum dolus nemini debeat patrociniū præstare Barbof. Locupl. sub v. Dolus. & ex calliditate sua lucrum sentire admodum sit inconveniens B. Dn. Brunnem. ad l. 11. ff. de interrog. in jur. fac. n. 37. adeo quidem ut etiam sententia & dispensatio Papæ ad falsam suggestionem emanata in melius reformari debeat. cap. tum ex literis 5. X. de integr. restit. cap. super literis 10. cap. ex insinuatione. 37. X. de Rescript. Kirchhoff. part. 3. conf. 3. n. 1. seqq.

§. VI. Quare si ex supplicatione, per quam rescriptum vel mandatum est elicatum, appareat, falsas fuisse preces, poterit, imo debet iudex posthabito Rescripto vel mandaro in veritatem inquirere & super exceptione obreptionis pronuntiare. Dn. D. Brunnem. ad l. 1. ff. de Const. Princip. n. 3. & l. 3. C. si contra jus vel util. publ. n. 5. Et licet regulariter de iudicio principali disputare non sit permissum, cum

cum id instar Sacrilegii reputetur in *l. disputare. 3. C. de Crim. Sacrileg.* tamen de voluntate & scientia Principis disputare non est prohibitum. *per text. notab. in l. ex facto 43. ff. de V. & P. Substit. Cuno de Pact. lib. 1. cap. 24. n. 106.* quia nonnunquam malè instruitur & informatur Princeps *l. 1. Cod. de Petit. Bon. sublat. cap. fin. de Rescript. in 6. & ibi Gloss. in verb. importunitatem cap. un. in pr. de Relig. Dom. eod. & sic omnia Ejus Rescripta intelligenda sunt cum tacita hac conditione: Si preces veritate nitantur. l. ult. C. de Divers. Rescript. cap. si quando. 5. cap. sedes. 15. cap. super literis. 20. X. eod. & ibid. Gloss. & Canonista. Scaccia de Judic. lib. 1. cap. 64. n. 7.* imprimis cum nunquam præsumatur Principi aliquid placere, nisi quod justum & verum sit *l. digna vox. 4. C. de LL. l. si quando 35. C. de Inoffic. testament. & text. singular. in d. cap. si quando 5. X. de Rescript. ubi patienter, inquit, Summus Pontifex, sustinebimus, si non feceris, quod prava nobis infinatione fuerit suggestum. Conf. Bart. in l. 2. C. si contr. jus vel util. publ. n. 2. Bald. & Jason. in l. 1. ff. de Constit. Princip. Gail. lib. 1. obs. 14. & lib. 2. obs. 58. & Dd. passim.*

§. VII. Sed, quid si rescriptum per falsa narrata impetratum plura contineat capitula, annon tum commissa falsitate in uno, totum vitiatur rescriptum? Ubi Dd. distinguunt inter capitula connexa & separata & illo casu quæstionem affirmandam, hoc vero negandam esse volunt. *Zoës. ad tit. X. de Rescript. n. 30. Gail. d. obs. 14. n. 4. Dn. Bruneman. ad l. 5. C. si contr. jus vel util. publ. num. 6.* quod posterius tamen merito temperandum, nisi falsum (prout hic plerumque solet fieri) dolosè fuerit suggestum, nam tunc propter dolum & in pœnam Rescriptum etiam in capitulis separatis irritum esse autumo *per d. l. 5. C. si contr. jus vel util. publ. cap. sedes. 15. & cap. super literis. 20. X. de Rescript. verb. careat penitus. Bald. in cap. ad audientiam. n. 11. d. t. per text. in cap. si eo tempore. eod. in 6.*

§. VIII. Incumbit autem his casibus probatio falsitatis non exipienti, sed supplicanti de veritate narratorum docere convenit. *Octav. Cacheran. Decis. Pedemont. 171. in fin. Simon Pistor. dict. Conf. 1. n. 6.* cum etiam alias ille qui factum allegat, istud probare debeat, *l. Asseveratio. Cod. de Non numerata pecunia.* & indubitati juris sit, quod fundans se in aliqua qualitate, qualitatem istam demonstrare ne-

cesse habeat. *cap. ab eo. 31. de Elect. in 6. l. ignorat. 9. & ibid. Dd. C. qui accus. non poss. Mascard. de Pobat. vol. 3. conclus. 1128. n. 4. seqq. quod limitat. B. Dn. Brunnem ad l. 11. ff. de interr. in jux. fac. nu. 38. nisi excipiens simul alleget dolum supplicantis; De quo tamen valde dubito, per rationem, quod dolus præsumatur, si quis ea, quæ non sunt vera, expresse & sciens asserat, & ita aliquem ad aliquid faciendum inducat. l. & eleganter 7. §. fin. l. si quis affirmaverit 9. §. 1. ff. de Dol. mal. & ibid. Bart. Arnold. Reyger. in Thesaur. Jur. sub voc. Dolus ax. 3. n. 3. & ib. allegati. Conf. cap. 3. §. 17. in fin. Ex quo è contrario fluit, quod isti, qui exceptionem subreptionis opponit, eam probare incumbat. Mascard. d. Concl. 1128. n. 15. seqq. quod utrumque tamen limitatur, nisi is, qui alias probare deberet, habeat pro se præsumtionem juris. Vid. Zanger. de Except. part. 2. cap. 17. n. 18. Rutgers Ruland. de Commiss. Part. 1. cap. 2. n. 14. Barbof. Locupl. sub voce Præsumptio. ax. 4. & 5. & sub voc. Probatio. ax. 24. & 29.*

§. IX. Quemadmodum in extrahendis Principum Rescriptis, ita quoque in requirendis Prudentum Consiliis s. Responsis suggestiones occurrere possunt. Notum enim est, quod legum vel jurium allegatio partibus non sit prohibita. Bald. in Authent. jubemus. C. de Judic. & in l. indubitati juris. 19. C. ad L. Jul. de Adulter. adeo quidem, ut etiam post conclusionem causæ informationes & consilia prudentum exhiberi possint. Gail. lib. 1. obs. 107. n. 13. Mynsing. Cent. 6. obs. 65. n. 14. & seqq. id quod etiam probat die Fürstl. Mecklenburg. Land- und Hoff. Gerichts. Ordin. Part. 2. tit. 32. §. Und stehet. Verum cum hæc Consilia ad falsa Partium narrata plerumque emanere soleant, ideoque quantum ipsis fidei sit tribuendum, facile patet. Denn als einer beichtet / (uti loquimur) so wird er auch absolviret, & qui malè narrat, male impetrat. Besold. in Thesaur. Pract. sub voc. Belehrungs-Urthel. Ad quod digitum intendisse videtur Cujacius, dum omnibus fere Consultationibus suis præmisit verba: Si ita est, quemadmodum consultatione tua significas. Quapropter etiam non tam Sapientum & Actorum Responsa, quam narrata, ad quæ Responsa data, intuenda esse recte monet Cothman. Vol. 3. Cons. 29. n. 404. Add. Mevius part. 1. Dec. 110. num. 5. Dn. Brunneman. ad l. ult. C. de Relat. Et quamvis istiusmodi Responsa Actis adjungantur, non tamen sunt pars Actorum,

etorum, ideoque quatenus factum in Actis non deductum concernunt, fidem nullam faciunt Gail. *lib. 1. obs. 107. n. 13.* Arnold. Reyger. *in Thesaur. Jur. sub voc. Consilium. n. 3.* Fürstl. Mecklenb. L. und S. Ordnung. *d. l. verb. Jedoch / daß auch darin nichts neues in facto außserhalb der ergangenen Acten eingeführet und deduciret werde &c.* Sed hæc de Suggestionibus Partium.

§. X. A judice committuntur Suggestiones multis modis, & quidem sæpissimè non sine insigni Partium injuria & præjudicio, quam ob causam etiam judici regulariter ab ipsis abstinendum esse docent. Dd. *ad art. 31. Const. Crim. Scaccia de Judic. lib. 1. cap. 26. n. 7.* Cothman. *vol. 1. Resp. 7. n. 1. seqq. & vol. 3. Resp. 29. n. 319. seqq.* Barbosa *Locupl. sub. voce. Suggestio.*

§. XI. Non tamen hic omnes suggestiones excutere vacat, & imprimis eas, quæ in processu Civili circa Examina evenire possunt, sed Criminalium tantummodo Causarum rationem habiturus, de ipsorum Reorum examine & quæstionibus, utpote in quibus Suggestionum abusus se præcipue exserere solet, pauca in medium proferam, ex quibus insimul, quid in examine Testium in criminalibus sit observandum, facile apparebit.

§. XII. Cum vero nomine quæstionis etiam ipsa veniat tortura, per rationem, quod hodie homines plerumque per torturam interrogentur. *l. item. apud 15. §. quæstionem. 41. ff. de Injur. l. 10. & passim. ff. de Quæst. Carpzov. prax. Crim. part. 3. quæst. 117. n. 18.* quæ tamen realiter differunt. *lex Divus. 9. §. 1. l. 17. pr. l. 18. §. 6. ff. de Quæst. l. 6. 7. & seqq. Cod. eod. Art. 46. Const. Crim. verb. Soll mit Bedrängung der Marter gefraget werden.* Ideoque ad evitandam confusionem de ipsa Tortura quædam præcludere libuit.

§. XIII. Non autem hic jam disputabo, an Tortura in se & natura sit injusta & illegitima? Id quod defendere conantur. Ant. Matth. *in Oper. Crimin. lib. 48. tit. 16. cap. 5.* Wissenb. *ad ff. tit. de quæst. th. 13.* Mayfartus *in der Christlichen Erinnerung / wie das abscheuliche Eyster der Hexerey mit Ernst auszurotten. cap. 17. & 21. & alii plures,* quos tamen graviter retundit Bachov. *in Not. ad Wesenbec. tit. de Quæst. n. 1. seqq. & ad Treutl. Vol. 2. Disp. 31. th. 5. lit. E. & F. Carpz. d. quæst. 117. n. 1. seqq. Zanger. de Tortur. & Quæst. cap. 1. & 2. & Dd. passim.*

passim. Sed hoc tamen certum est, quod tortura sit res fragilis & periculosissima, quæ veritatem sæpius fallit. Zanger. *d. tr. in præm. num. 40. & cap. ult. n. 22.* cum experientia testetur quotidiana, quod miseris Reis sæpissimè per torturam aliquid suggeratur, de quo antea nunquam cogitarunt Anton. Faber. *in Cod. Sabaud. tit. de Quest. Def. 16. n. 2.* Sunt enim multi tanta impatientia, ut quodvis mentiri, quam pati tormenta velint *l. 1. §. Questioni. 23. ff. de Quest.* imo multi, dum hæc angustias sustinere coguntur, potius mori quam vivere cupiunt. Cic. *in partit. pag. nr. 548.* Damhoud. *in Praxi Crim. cap. 39.* Carpzov. *d. l. n. 5.* Unde fit, ut etiam torti vario modo fateantur, & non tantum se, verum etiam alios crimentur *d. l. 1. §. 23. ff. de Quest.* veronè tamen an falso, anceps sæpius conjectura remanet, quoniam & vera confessis & falsa dicentibus idem doloris finis ostenditur, ut de tortura Philotæ eleganter loquitur Curt. *lib. 6. cap. ult.*

§. XIV. Quapropter necesse est, ut iudex hac in re cautè procedat, nec contra Edictum D. Augusti sine sufficientibus indiciis ad torturam temerè profiliat. *L. 1. p. 2. & §. 1. L. Edictum 8. pr. ff. de quest. C. 6. X. de R. J. Art. 20. Const. Crim. Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1385. Menoch. A. J. Qu. lib. 2. cas. 270. n. 1. seqq. Damhoud. Pr. Crim. cap. 35. n. 5. & 12. cap. 37. n. 12.* Nam, si absque indiciis per tormenta confessio reo fuerit suggesta atque extorta confessio ista reputatur pro nulla. *arg. l. 2. seqq. Cod. Si ex fals. instrum. d. Art. 20. Const. Crim. & ibid. Dd. Jul. Clarus in præct. crim. quest. 55. n. 14. Cothman. vol. 3. cons. 29. n. 331. seqq. Dn. Brunnem. ad l. Maritus 20. ff. de Quest. in f. etiamsi Reus in ea perseveret. Gloss. & Dd. in l. pen. ff. de Quest. Petri de Ferrar. in præct. aux. in forma inquisit. pag. 535. in addit. Theodor. Petr. conclus. crim. 98. Anton. Faber in Cod. Sabaud. Tit. de quest. Def. 8. n. 5. Lauterbach. Tit. de Quest. lit. C. Arnold. Reyger. in Thesaur. jur. sub voc. Tortura. num. 13.* in dubio etenim præsumitur quis confessus esse metu tormentorum, quibus laceratur, & in eodem timore constitutus eandem confessionem ratificasse. Bald. *in l. 5. Cod. de Confess. Zanger. de Quest. & Tort. cap. 2. n. 8. seqq. & cap. ult. n. 59. Dn. Brunnem. ad l. 1. ff. de Quest. n. 1.*

§. XV. Et hoc ob paritatem rationis etiam ad minas & territionem extendit Bald. *in l. si quis 10. C. de Episc. & Cler. n. 4. & in l. novissime,*

visime. 7. pr. ff. quod fals. Autor. Tutor. ubi dicit: quod paria sint confiteri in tormentis & metu tormentorum. Conf. Jul. Clar. in Pr. Crim. quest. 64. n. 31. Hippol. de Marsiliis in Pract. crim. §. expedita. n. 1. seqq. Carpz. P. 3. Qu. 113. n. 48. Imprimis, si inquisitus sit meticulosus, siquidem in meticulosis timor tormentorum solet quandoque magis operari, quam ipsa tortura in fortibus & virilibus. Sigism. Scacc. de Judic. lib. 1. cap. 86. n. 7.

§. XVI. Quod adeo verum est, ut insuper judex injustè torquens teneatur de Syndicatu ad damna, injuriam, expensas & interesse. *d. Art. 20. Const. crim. Joh. Petr. de Ferrar. in pract. aut. d. l. pag. 532. Hippol. de Marsil. d. l. §. successive. n. 2. seqq. Hahn. ad Wesenb. tit. de Quest. num. 8. Non obstante Urpheda à Torto præstita, quia ut tortura, ita Urpheda nulliter à Judice est exacta. Dn. Tabor. ad d. Art. 20. n. 14. seqq. Imò, si judex dolose aliquem torserit, & in tormentis enecaverit, capitali supplicio merito subjiciendus esfet Jul. Clarus Recept. Sentent. lib. 5. §. homicidium. n. 16. & in pr. Crim. quest. 64. n. 2. & 37. & quest. 78. n. 22. Anton. Faber in Cod. Sabaud. tit. de Quest. def. 12. n. 2. Emanuel. Soaretz. in Thes. Recept. Sent. sub voce Questio. & sub voc. Tortura. n. 286. Carpzov. Part. 3. qu. 127. n. 3. Lauterb. tit. de Quest. lit. C. Dn. Brunnem. d. l. n. 2.*

§. XVII. His ita de Tortura præmissis, ad ipsa Examina & Quæstiones, quæ mediante Tortura expediri solent, demum progredior.

§. XVIII. Examinatur autem s. interrogatur Reus vel de se ipso, vel de Sociis s. consortibus.

§. XIX. Quod ad primum attinet, notandus statim est pessimus quorundam judicum usus, vel potius abusus, qui simplices Reos per promissionem immunitatis ad delicta confitenda inducere solent; Ubi facile contingere potest, ut Inquisitus aliquod delictum confiteatur, quod tamen ipsi antea nequidem per somnium in mentem venit, certa spe fretus, fore, ut per id molestia carceris & torturæ liberetur. Quare etiam istum procedendi modum valdè improbant Cuno de Pract. lib. 1. cap. 23. Jul. Clarus in Pract. Crim. quest. 55. n. 8. seqq. Scaccia de Judic. lib. 1. cap. 86. n. 35. & cap. 87. num. 25. Carpzov. part. 3. qu. 13. n. 50, Dn. Brunnem. in Proc. Inqu. cap. 8. memb.

1. n. 53. seqq. & Criminalista passim. & confessionem ad ejusmodi suggestivas promissiones elicita minime ad condemnandum sufficere statuunt Bart. in l. 2. ff. de Confess. n. 10. & in l. error. 7. C. de Jur. & fact. ignor. n. 7. Jason. Coll. 3. eod. Hippol. de Marsiliis in Pract. Crim. & postquam. n. 15. seqq. Anton. Faber in Cod. Sabaud. tit. de Fals. monet. Def. 4. n. 2. Farinac. lib. 1. tit. 5. qu. 81. Carpzov. d. l. in primis si confessio postea revocetur, quo casu ne extraordinariæ quidem pœnæ locus esse posset. Menoch. A. 7. Qu. lib. 2. cas. 367. n. 3. Cuno de Pact. d. l. n. 32. legitimis enim modis in veritatem delictorum inquirere studeat judex non vero cautelis, fictionibus & fallaciis Jul. Clarus in Pract. Crim. qu. 45. n. 11. qu. 57. n. 8. seqq. Dn. Brunnem. in Process. Inquis. d. l. utpote, quæ laxant habenas malitiis, Gloss. in l. cum hi. 8. §. si cum lis. 20. ff. de Transact. & ædificant judici gehennam in seculo posteriori. Sigism. Saccia d. cap. 86. n. 36. Dn. D. Stryke in Cautel. contract. Sect. 1. cap. 1. §. 8. Quamvis non negem, quod in delictis occultis & periculosis ejusmodi inductio sæpius non fit inutilis, de quo vid. l. quisquam 5. §. sane 7. C. ad L. Jul. Majest. l. 1. vers. Accusatoribus C. de Fals. monet. Damhaud. in prax. crim. cap. 37. n. 13. Dn. Brunneman. d. l. n. 56. quibus casibus tamen confitenti promissa impunitas erit servanda dd. DD.

§. XX. Neque tamen hic confundendæ sunt Cautelæ inhonestæ cum honestis Jul. Clarus in pract. Crim. d. l. Dn. D. Stryke in Caut. contract. Sect. 1. cap. 1. n. 7. seqq. nam has non solum non increpandas, sed summopere quandoque laudandas esse apparet ex facto Salomonis. 1. Reg. 3. relato in cap. afferte. 2. X. de Presumpt. Quo pertinet etiam exemplum Caroli M. qui certus, quod vel Pater vel Filius, quos captivos detinebat, aliquem occidisset, incertus tamen, uter eorum fecisset, utrumque suspendi jusfit, donec Pater, qui verè deliquerat, fateretur, se occidisse. Menoch. A. 7. Qu. lib. 2. cas. 270. n. 15. Boerius Dec. 166. n. 6. Quod exemplum inter cautelas inhonestas male refert Sigism. Scaccia de Judic. d. l. Quamvis & his cautelis cautè utendum esse arbitrer, cum experientia fecerit testatum, quod multi etiam ficti & simulati supplicii metu falsa deposuerint, imo mortem oppetierint, de qua remissive Dn. Brunnem. d. l. n. 59.

§. XXI. Quo igitur judex ab omni suspitione liberetur, & suggestio-

gestiones, quantum fieri possit, evitentur, necesse est, ut examina & quæstiones legitimè instituantur & peragantur. Ad quod non parum proficiet, si Articuli ritè formentur. Quomodo autem Articuli aptè sint concipiendi, inter alios docet Scaccia de *Judic.* ubi passim per praxin rem declarat.

§. XXII. Sed in hoc puncto à Judicibus quam plurimis graviter peccari videmus, dum Articulos suos Inquisitionales non interrogativè sed positivè formare consueverunt v. gr. *Wahr/ daß Inquisitus an dieser That schuldig/* uti sæpius ex Actis Criminalibus me observasse memini. In quos acriter invehitur B. Dn. Brunneman. in *Proc. Crim. cap. 8. memb. 1. n. 34.* Multum enim interest inter positiones, quas proponit pars in civilibus, & mediante juramento dandorum veras se credere asserit, & inter Articulos Inquisitionales, quos Judex nondum pro veris habet, sed in quorum veritatem adhuc inquirat. Et quamvis Judici de veritate admitti criminis quandoque constaret, tamen multa occurrere possent, quæ positivè proferri non deberent. Nam si judex super circumstantiis positiones affirmativas faceret, tunc suggereret Reo responsionem & impingeret contra *Constit. Crim. Art. 56. ibi: Keinem Gefangenen die Umstände der Missethat vorsagen. in Rubro & Nigro.* Quam ob causam etiam in Processu Criminali Accusatorio Interrogatoria præferenda, & Positiones Affirmativas fugiendas esse censeo contra Jul. Clarum *Pract. Crim. quæst. 45. n. 4.* siquidem etiam alias consultius est, facere interrogations, quam positiones, docente Joh. Petr. de Ferrar. in *pract. aur. in forma Position. Actor. pag. 128.* Præsertim, cum Reus pertæsus vitæ facile ad omnes Articulos positionales affirmativè respondere, & ita judex de qualitate delicti certus esse non possit. Dn. Brunnem. *d. l. & Sigism. Scaccia de Judic. passim.*

§. XXIII. At ne sic quidem omnes scopuli erunt superati, siquidem etiam ipsas Interrogationes ad aliquid suggerendum aptissimas esse docet *l. 1. §. qui quæstionem. 21. ff. de Quæst. ibi: alterum enim magis suggerentis, quam requirentis s. interrogantis videtur.* Quæ lex quamvis propriè de Teste loquatur. Dn. Brunnem. *d. l. num. 37.* ad reum tamen etiam haud incommodè extendi potest. Bart. *ad d. l. 1. ff. de Quæst. Scaccia de Judic. lib. 1. cap. 86. n. 7. & 40.* Cui etiam ad-

stipulatur *Const. Crimin. Art. 31. n. 1. & d. Art. 56. ibi*: Solches wird damit verderbet / wenn den Gefangenen in Fragen dieselbe Umstände vorgesaget werden. v. gr. si quærat: Ob nicht Inquilus den Titium mit dem Degen durch den Leib gestochen? Ob es nicht an den und den Orth / zu der und der Zeit geschehen? Nam ita suggeritur potius fugiendi modus quam veritas indagatur, & inquisitus intortura constitutus omnia facile affirmabit, sicuti ipsi circumstantiæ sunt suggestæ. Jul. Clarus *in Pr. Crim. quest. 45. n. 11. Dn. Brunnem. d. l. n. 40. seqq. & cap. 7. in fin.* Sicuti nec ista interrogatio vitio caret, si quis delictum aliquod confessus statim super aliis delictis interrogetur, juxta illud: Hat er dieses gethan / so hat er auch wol ein mehrers gethan. Jul. Clarus *d. l. qu. 64. n. 45. Hippolit. de Marsil. in Pract. crim. §. contestante. n. 14. & §. secunda. n. 13. Damhoud. in Prax. crimin. cap. 37. num. 10. seqq. Carpzov. part. 3. qu. 113. n. 25. & qu. 124. n. 52. ubi id declarat.*

§. XXIV. Ab his igitur & similibus aliis specificis, inutilibus & periculosis interrogationibus s. suggestionibus sibi judex omnino temperet. *Art. 100. Const. Crimin. & ibid. Stephan. & Remus. & curet potius, ut omnes circumstantiæ & qualitates ab ipso reo exprimantur. Damhouder. d. cap. 37. n. 8. Carpzov. d. quest. 124. n. 46.* Ita enim, si Reus in genere tantum interrogetur, certius elicietur veritas, & judex in conscientia sua securior reddetur, imo interdum Reus eò citius convinci poterit falsitatis. Dn. Brunneman. *d. memb. 1. n. 42. & ad l. 1. ff. de Quest. num. 10.*

§. XXV. Quod si tamen Judex sufficientibus indiciis sit instructus vel Reus etiam ipsum delictum jam fuerit confessus, tunc utique judex ad interrogationes speciales devenire & pro prudenti suo arbitrio aliquas circumstantias suggerere non prohibetur. *Art. 48. & 56. Const. Crim. Bocer. de Question. & Tortur. cap. 5. num. 47. Sigism. Scaccia de Judic. lib. 1. cap. 86. n. 38. & cap. 97. num. 180. Carpzov. d. l. num. 37. seqq.* Quemadmodum nec eo casu suggestiones improbandas esse reor, si agatur de defensione Reorum, & de innocentia ipsorum quodammodo appareat, cum Inquisitio ita sit formanda, ut non tantum non auferantur Reis defensiones, verum etiam faciliores reddantur, Reique sese eo melius in judicio tueri queant. Robertus Maranta

Maranta in Speculo Aureo tit. Et pervenitur aliquando per viam in-
quisit. part. 6. n. 183. Hippol. de Marsiliis Pract. Crimin. §. nunc viden-
dum. num. 6. seqq. §. sequitur. num. 43. seqq. §. ultima. num. 12. seqq.
Carpzov. d. l. n. 36. Dn. D. Stryke. in tract. de Jure Sensuum Dissert. 1.
cap. 4 n. 48.

§. XXVI. De Sociis & Complicibus delicti interrogatio seu
quæstio regulariter videtur illicita per text. in l. Repeti. 16. §. 1. ff. de
Quæstion. l. quoniam. 11. C. de Test. l. ult. C. de Accusat. l. si filium. 37. C.
de lib. caus. nec nominationi s. inculpationi Sociorum videtur stan-
dum Hippol. de Marsiliis in Pract. Crimin. §. constante. n. 93. Robert.
Maranta d. l. n. 23. Arnold. Reyger. in Thesaur. jur. sub. voc. Testis. num.
66. Menoch. Arb. Jud. quæst. lib. 2. cas. 474. n. 24. 26. Zanger de Tort.
& Quæst. cap. 2. n. 77. B. Dn. Brunneman, ad l. ult. C. de Accusat. & l.
1. C. de Fals. monet. cum istud sit satis periculosum. cap. 1. X. de Con-
fession. & Reus, si nominationem judici non ignoratam fore adver-
tat, etiam innocentissimos audacter sit criminaturus. Farinac. Oper.
Crimin. lib. 1. tit. 5. quæst. 43. n. 132. Gödelman. de Mag. & Venefic. lib. 3.
cap. 9. n. 1. seqq. Joh. Cephal. Cons. 113. l. 9. Cothm. vol. 3. Cons. 29. n. 318.
& Cons. 30. n. 132. Inde etiam Martianus in l. deferre. 18. §. 3. ff. de Jur.
Eisc. hanc rationem assignat, quare damnati & in metallum dati & alii
criminosi deferre non possint, ne sc. desperati ad delationem facile si-
ne causa confugiant. Qui enim non pepercit sibi, nec aliis parcere præsu-
mendus est l. ult. §. sic autem 6. ff. de Bon. eor. qui ant. sentent. & de sua
salute desperans alienam quoque in dubium deducere non dubitabit,
ut ex Paulo notat Gothofr. ad l. repeti. 16. §. 1. ff. de quæst. lit. C. add. d.
cap. 1. X. de Confess. accedit, quod socius criminis sit persona infamis, &
sic ipsi perinde ut aliis infamibus imprimis in causis criminalibus non
adhibenda fides. l. testium. 3. l. in testimonium 20. ff. de Test. l. f. C. de Probat.
Jul. Clarus in Pract. Crim. quæst. 24. n. 13. Cravett. Cons. 6. num. 66. We-
senbec. Cons. 98. probat Cothman. d. Cons. 29. num. 309. seq. Octav. Ca-
cheran. Dec. Pedemont. 79. n. 33. & 38. Anton. Eaber in Cod. Sabaud.
tit. de quæst. Def. 23. Henr. Giesebertus in Peric. Statut. art. 5. n. 39. seqq.
ubi de plerorumque locorum praxi testatur.

§. XXVII. At vero, cum istud generaliter verum non esse LL.
evincant quam plurimæ. Vid. l. ult. ff. ad Exhibend. l. prius. 17. ff. ad SC-

tum Sillan. l. Divus. 6. vers. sed & caput. ff. de custod. Reor. l. penult. C. de Fer. l. ult. Cod. de Malef. & Mathem. l. 1. pr. C. de Fals. monet. ideoque pro conciliatione textuum communiter distigvi solet inter delicta excepta & non excepta, sc. ut quamvis in his interrogatio de Sociis sit irrita, (quod tamen variè declarat & limitat Sigismund. Scaccia de Judic. lib. 1. cap. 97. n. 180.) in istis tamen eadem nequaquam improbanda. per jura proximò alleg. add. Gloss. & Gothofr. in l. f. C. de Accus. & in l. 1. C. de Quest. Gloss. in cap. 1. X. de Confess. Bart. in l. reperi. 16. ff. de quest. Jul. Clarus in Pract. crim. quest. 21. n. 3. seqq. Mascard. de Probat. vol. 3. Concl. 1311. n. 21. seqq. Boerius Dec. 319. Fachin. Contr. Jur. lib. 9. cap. 88. & 92. Zanger. de quest. & Tortur. cap. 2. num. 73. Goedelman. d. cap. 9. num. 3. Carpzov. Part. 3. quest. 21. num. 23. seqq. Farinac. d. quest. 43. n. 12. seqq. Dn. Brunnem. ad l. ult. C. de Accusat. & Dd. passim.

§. XXVIII. Quo casu etiam confesio f. nominatio Socii fidem merebitur, & sufficiens indicium erit non solum ad formandam & transmittendam inquisitionem, sed etiam ad torturam. Hippol. de Marsilijs in Pract. crim. §. diligenter. n. 59. seqq. Ant. Gometz. Var. Resol. lib. 3. cap. 12. Sigismund. Scaccia de Judic. lib. 1. cap. 81. 86. & 97. Cravett. conf. 6. & 178. non obstante inhabilitate Nominantis, utpote quæ legitimatur & purgatur per torturam. Jul. Clarus in Practic. crimin. quest. 21. num. 11. quest. 24. num. 13. Zanger. d. cap. 2. num. 61. Anton. Faber in Cod. Sabaud. tit. de question. Def. 23. quæ eapropter dicitur Tiriaca infamiæ Scaccia dict. cap. 81. n. 6. & Dd. ibid. alleg.

§. XXIX. Sed hæc tum demum procedunt, si ad interrogandum sufficientia adsint indicia, & ea concurrant adminicula, quæ in Artic. 31. Const. crimin. requiruntur. Vid. ibid. Stephan. Zieritz, Bullæus, Clasen, Tabor & alii conf. d. Gloss. in l. fin. C. de Accusat. ubi Bart. & in l. 1. C. de question. Tiber. Decianus Op. crimin. Vol. 1. Resp. 28. n. 64. Farinac. d. l. num. 177. Octav. Cacheran. Dec. Pedemont. 79. num. 38. Hippol. de Marsil. d. §. diligenter. num. 60. seqq. Arnold. Reyger. in Thesaur. Jur. sub voc. Tortura. num. 134. seqq. Cothman. vol. 3. conf. 29. num. 314. & conf. 30. num. 214. seqq. Quo imprimis pertinet, ut interrogatio sit facta ingenere, quis cum ipso fuerit? non in specie: an Titius vel Sempronius fuerit? siquidem hoc damnandam sa-
peret

peret suggestionem & nullius esset monenti *l. 1. §. qui questionem. 21.*
 & ibid. Dn. Brunneman. *ff. de question. Gloss. in l. prius 17. ff. ad SC-*
tum Sillan. Mascari. de Probat. d. concl. 1311. n. 39. Menoch. A. J. qu. lib.
2. cas. 474. n. 53. Damhoud. in Prax. Crimin. cap. 37. num. 12. Carpzov.
part. 3. quest. 21. n. 22. qui etenim specificè interrogatur, dicitur per
 suggestionem interrogatus, & actus, qui ad suggestionem sequitur, est
 nullus, uti argumentatur Farinac. *d. quest. 43. n. 132. Sigism. Scaccia*
de Judic. l. 1. cap. 86. n. 7. Jul. Clar. in Pract. Crim. quest. 21. num. 4.
in fin. ubi Judices monent, ut ab hac suggestiosa interrogatione ab-
 stineant, ne alios indebite vexent & proprias animas perdant.

§. XXX. Quod tamen declarandum. (1) Nisi jam Reus fate-
 atur, cum Sociis se deliquisse, & non exprimat eorum nomina, nam
 tunc potest interrogari & moneri ut eos inspecie nominet. Farinac.
d. quest. 43. num. 132. (2.) Nisi præsumptiones & indicia particularia
 contra certam personam militent, quo casu quoque specialis inter-
 rogatio non erit prohibita. Menoch. *A. J. Qu. d. l. num. 35. Zanger.*
de Quest. & Tort. cap. 2. num. 58. Anton. Faber in Cod. Sabaud. tit. de
Quest. Def. 7. n. 3. Cothman. d. Conf. 29. n. 323. & 325. Cui sententiæ
 etiam calculum suum addit Farinac. *dict. l.* ut hinc non satis mirari
 possim, cur à citato Dn. Cothman. *d. l.* ut contrarius allegetur & re-
 futetur. Hæc etenim videtur esse mens Farinacii, si rectè cum per-
 ceperim, quod inculpatio Socii nullis præcedentibus indiciis & ad-
 miniculis facta nullius sit valoris, & è contra sufficientibus indiciis
 suffulta plurimum roboris habeat, sive ea sponte emanaverit, sive da
 interrogationem Judicis, eamque vel generalem vel specialem, uti
 patet ex collatione *n. 132. 147. & 190. per tot.* Id quod etiam inten-
 dit Dn. Cothman. *cit. loc.* uti probant *Gloss. & Dd. ab ipso allegati.*
 Imo recta ratio & æquitas, ad quam ipse Dn. Cothmannus provo-
 cat, idem dicitur, cum hic non tam inspiciatur inculpatio, quam in-
 dicia, quæ inculpationi vim tribuunt arg. *Jurium supra allegatorum.*
conf. Jul. Clarus. in Pract. Crim. qu. 21. n. 4. Joh. Bapt. Vulpinius in
Succo ex Farinacii Oper. Crim. d. qu. 43. n. 3. seqq.

§. XXXI. Et hæc equidem (quamvis confuse satis) à Dd. de
 jure ita tradi solent. Sane de consuetudine aliud obtinere testis est
 Joh. à Reberteria in *Top. Jur. cap. 16. lib. 2. Scaccia de Judic. lib. 1. cap.*

81. num. 4. ubi dicit: De consuetudine differentia criminum exceptorum & non exceptorum in materia interrogandi Reos parum aut nihil attenditur. Et quamvis consuetudinem istam universalem non esse velit Jul. Clarus in *Pr. Crim. qu. 21. n. 3.* Farinac. *d. qu. 43. n. 123.* tamen de Germania nostra idem attestatur Gödelmann. *de Mag. & Venes. lib. 3. cap. 9. n. 12.* sicuti id ipsum quoque approbare videtur expressa *Const. Crim. Caroli V. Art. 31.* ubi Imperator non distinguit inter delicta excepta & non excepta, sed interrogandi facultatem ad omnia delicta simpliciter extendit.

§. XXXII. Quicquid sit. Distinctiones, declarationes & limitationes supra propositæ, & sexaginta aliæ a Criminalistis hic adhiberi solitæ rem potius intricare, quam extricare videntur. Ideoque, sicuti materiam indiciorum arbitrio judicis committunt *Constit. Crimin. in Artic. 18. 24. 25. & 27.* Theodor. Petr. *Concl. Crim. 95.* Jul. Clarus in *Pr. Crim. quest. 20. n. 1. seqq. & qu. 64. n. 13.* Joh. Petr. de Ferar. in *Pr. Aur. in form. Inquisit. p. 531.* Farin. *lib. 1. tit. 5. qu. 1. n. 45.* Zanger. *de Quest. & Tort. d. cap. 2. n. 14. & 228.* Menoch. *A. J. qu. lib. 2. cas. 270. n. 3. seq. & lib. 1. pres. 89. n. 1. seqq.* Damhoud. in *Pr. Crim. cap. 36. n. 1. seqq.* Wesenb. in *Paratit. tit. de quest. n. 5. in fin.* Mynsing. *Cent. 6. obs. 97.* Arn. Reyger. in *Thes. Jur. sub voc. Tortura. n. 29.* Add. Bart. in *l. 1. ff. de quest. & Dd. commun.* Ita quoque totum interrogandi modum arbitrarium statuere non absurdum reputo cum Scaccia *de Jud. lib. 1. cap. 86. n. 11. & 45.* Ant. Faber in *Cod. Sabaud. tit. de Quest. def. 7. n. 3.* Carpz. *Pr. Cr. P. 3. qu. 21. n. 27. & ib. alleg.* Modo tamen arbitrium istud sit legibus & æquitati consonum & regulatum, non absolutum, imaginarium & à jure improbatum, prout in simili monet *l. 1. vers. ita tamen. ff. de Usur. l. eas causas 30. & ibid. Gloss. ff. de Cond. & Demonst. Jason. in l. milites. 15. Cod. de Test. milit. Menoch. A. J. Qu. lib. 1. qu. 13. n. 15. lib. 2. cas. 270. n. 4. & conf. 42. n. 20.* Cacheran. *Dec. Pedem. 79. n. 57.* Gravett. *conf. 190. n. 5.* Damh. in *Pr. Crim. cap. 36. n. 3. seqq.* Cothman. *vol. 3. conf. 30. n. 168.* Ubi tutissimi ibunt judices, si sollicitè requirant informationes Sapientum & Jctorum. *cap. ne innitatis. X. de Constitut. Gloss. in Clem. Sape. in verbo defensionis de V. S. Hippol. de Marsiliis. in Pr. crim. §. constante. n. 30. & in §. diligenter. n. 24. seqq.* Arn. Reyger in *Thes. Jur. sub voc. consilium. n. 1. & 2. ad quos in der Fürstl. Mecklenb. L. und Hoffgerichts-D. Part. 2. tit. 43. & in Const. Crimin. Caroli V. ab Imperatore ablegantur passim.*

COROLLARIA MISCELLANEA.

IN Imperio nostro Germanico obtinet Status
Monarchicus limitatus

II. Immediati Imperii Nobiles non sunt Status Imperii.

III. Feudum Fraternalium pro veteri non est habendum.

IV. Matrem & Aviam etiam in Tutela feudali Agnatis præferendam esse, verius existimo.

V. Bona Feudalia à tributis immunita esse, tractitium est. Sed an Nobiles Meklenburgici eandem immunitatem jure prætereendere possint, merito dubitaveris.

VI. Jus Fiscii & Merum Imperium toto inter se distant cælo. Ideoque ridenda erit illorum opinio, qui statuunt, quod iste, qui merum imperium habet, etiam jus Fiscii habere præsumatur.

VII. Prorogationi jurisdictionis spontaneæ adhuc hodiè locum esse puto.

VIII. Jus Suitatis per substitutionem non tollitur.

IX. Jure Pontificio ex nudo pacto nasci actionem

onem

onem extra controversiam esse reor, prout quilibet non stupidus ex Cap. i. X. de Pact. etiam facile colliget.

X. Jure Canonico intra annum luctus foemina nubere potest citra infamiae periculum; cujus ineptam rationem à Pontificibus Urbano & Innocentio in Cap. pen. & ult. X. de Secund. Nupt. dari, à quibusdam absque ratione solida asseritur.

XI. Ille, qui bonis cesit, si iterum conveniatur, etiam de veritate juris Canonici exceptionem competentiae opponere potest.

Diss. jur. civ. 499^a, 25^m